

POMORSKI MUZEJ - MUSEO DEL MARE
"SERGEJ MAŠERA" PIRAN - PIRANO

STRATEŠKI NAČRT ZA OBDOBJE 2020-2025

Piran, 29. 12. 2020

Kazalo

1. UVODNE MISLI	3
2. OSEBNA IZKAZNICA MUZEJA.....	4
2.1. Pooblastilo za območje in področje	4
2.2. Poslanstvo	4
3. OBJEKTI V UPRAVLJANJU/LASTNIŠTVU PMSMP IN LOKACIJE.....	5
3.1. Dislocirane enote	6
4. ZBIRALNA POLITIKA.....	7
5. ANALIZA OBDOBJA 2015–2020.....	8
5.1. Mednarodno sodelovanje in regijsko mreženje.....	8
5.2. Izmenjava gostujočih razstav v Sloveniji in tujini	8
5.3. Gostujoče razstave iz Slovenije in tujine v Pomorskem muzeju Piran	9
5.4. Udeležba Pomorskega muzeja na skupnih mednarodnih in slovenskih razstavah.....	9
5.5. Lastne začasne in stalne razstave v Pomorskem muzeju	10
5.6. Lastne stalne razstave na drugih lokacijah.....	11
5.7. Publicistično-založniška dejavnost muzeja.....	11
5.8. Organizacija mednarodnih simpozijev	12
5.9. Dostopnost muzejskih zbirk	12
5.10. Nadgradnja lastne spletne strani in sooblikovanje skupnih digitalnih projektov	13
5.11. Obisk.....	13
6. STANJE OBJEKTOV, V KATERIH SO NA OGLED MUZEJSKE ZBIRKE	15
6.1. Palača Gabrielli	15
6.2. Tonina hiša	15
6.3. Tartinijeva rojstna hiša	15
6.4. Monfort	16
6.5. Solinarske hiše – Muzej solinarstva.....	16
7. FINANČNA PROBLEMATIKA	17
7.1. Analiza finančnih podatkov 2015–2019	17
8. PROBLEMATIKA MUZEJA SOLINARSTVA	20
9. DOLGOROČNI CILJI	22
9.1. Razglasitev zbirk Pomorskega muzeja Piran za zbirke nacionalnega pomena	22
9.2. Ureditev prostorske in depojske problematike.....	22
9.3. Pridobiti prostore za nove muzejske zbirke	23

9.4. Urediti razstavni prostor Monfort	24
9.5. Nadaljnja posodobitev dostopnosti zbirk in nadgradnja spletne strani.....	25
9.6. Pritegniti obiskovalce in povečati obisk	25
9.7. Nadgraditi poslanstvo edinega pomorskega muzeja v Sloveniji	26
9.8. Participatornost, živeti z okoljem	26
9.9. Aktivna skrb za dediščino in njeno popularizacijo.....	27
9.10. Spodbujati razvoj kulturnega in trajnostnega turizma.....	27
9.11. Nadaljevati in razvijati sodelovanje s slovenskimi muzeji	28
9.12. Krepiti medinstitucionalno sodelovanje.....	28
9.13. Krepiti mednarodno sodelovanje.....	29
10. POMEMBNEJŠE NAČRTOVANE RAZSTAVE IN MUZEJSKE AKCIJE V OBDOBJU 2020–2025	31
10.1. Obnova jadrnice Galeb in ponovno jadranje s plovilom	31
10.2. Nova stalna razstava – Park slovenskih pomorščakov in interpretacijski center »Črpališče« v Ankaranu	31
10.3. Zaščita kulturnega spomenika – Muzeja solinarstva, sanacija solinarskih hiš in vrnitev ekomuzeja	32
10.4. Tonina hiša – ureditev recepcije in prostora za prodajo in promocijo.....	33
10.5. Muzejska zbirka Giuseppeja Tartinija.....	34
10.6. Občasne razstave.....	34
10.7. Publicistična dejavnost v obdobju 2020–2025	35
11. KADROVSKA PROBLEMATIKA.....	37
11.1. Skrb za kadrovske prenos in strokovno izvajanje javne službe v prihodnosti	38
11.2. Mladi kadri in oživljanje tradicionalne ladjedelske obrti.....	39
12. KJE IN KAKO DO FINANČNIH SREDSTEV?	40
12.1. Sponzorska sredstva in donacije	40
12.2. Evropski in regionalni projekti.....	40

1. UVODNE MISLI

Strateški načrt javnega zavoda Pomorski muzej - Museo del mare »Sergej Mašera« Piran - Pirano nadaljuje in nadgrajuje strateški načrt za obdobje 2015–2020; nastaja v posebnih okoliščinah, ki jih zaznamujejo tudi skupni razmislek in prizadevanja vseh 4 občin ter glavnih kulturnih ustanov slovenske Istre o skupni strategiji za kulturo, ki bi regijo povezovala tesnejše kot doslej, med drugim tudi z bolj usklajenim delovanjem nosilcev kulturnega in umetniškega ustvarjanja ter večjo podporo, ki jo bodo kulturi namenile lokalne skupnosti. Nekaj o tem je bilo nakazanega že v Lokalnih programih za kulturo (LPK), ki so jih leta 2018 sprejele in potrdile nekatere obalne občine; prva je bila Občina Piran. Naposled je, v okviru kandidature za EPK *Piran2025*, prišlo do poskusa oblikovanja strategije, imenovane *Kultura.PIKA*, ki se je vendar izkazala predvsem, kot dokument v funkcij kandidaturi za EPK. Dodelan strateški načrt za regijo bo nastal na podlagi bolj vključujoče razprave z vsemi deležniki, torej tudi z javnimi zavodi na področju kulture in kulturne dediščine.

Strateški načrt Pomorskega muzeja »Sergej Mašera« Piran (v nadaljevanju PMSMP) nastaja tudi v težavnem obdobju razmaha epidemije oz. pandemije z virusom COVID-19. Zamrznitev ali omejevanje javnega življenja tudi od kulturnih ustanov in muzejev zahteva resen premislek o novih paradigmah kulturne politike in o odnosih naših ustanov z javnostmi. Kako bodo posledice pandemije odsevale v prizadevanjih muzejev za čim bolj učinkovito popularizacijo dediščine? Koliko bo to stanje vplivalo na obisk muzejev, na potreben neposreden stik muzeja z okoljem? Kako in koliko bosta digitalizacija in virtualizacija, ki ju danes kot trendni fenomen mnogi priporočajo, res nadoknadili in nadomeščali neposredno spoznavanje ter doživljanje materialne in nesnovne dediščine, ki ga obiskovalcem ponujajo muzeji?

Pri sestavljanju in nato pri razumevanju strateškega načrta PMSMP bo treba upoštevati vse spremenljivke in novosti, ki bi lahko nastopale v obdobju pandemične in postpandemične krize, izzive regijskega sodelovanja in povezovanja ter odnos države in vlade do kulturnih politik. Med temelji vsakršne kulturne strategije so seveda Nacionalni program za kulturo (NPK) 2018–2025, Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (ZUJK), kot tudi že večkrat izpostavljen strateški cilj zavoda, da, kot edini Pomorski muzej v Sloveniji, postane nacionalna ustanova.

2. OSEBNA IZKAZNICA MUZEJA

Ime muzeja: Pomorski muzej - Museo del mare »Sergej Mašera« Piran - Pirano

Naslov: Cankarjevo nabrežje 3, 6330 Piran

Predstojnik: Franco Juri

Direktorjev (drugi) mandat se je začel 1. 3. 2018 in se bo končal 28. 2. 2023.

Ustanoviteljica: Občina Piran

Sofinancerji: Ministrstvo za kulturo, Občina Piran, Ministrstvo za okolje in prostor

Akt o ustanovitvi muzeja:

- Odlok o ustanovitvi Javnega zavoda Pomorski muzej - Museo del mare "Sergej Mašera" Piran - Pirano (Uradne objave PN št. 37/06)
- Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega zavoda Pomorski muzej Sergej Mašera Piran, UL stran 10000, 27. 9. 2016
- Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi javnega zavoda Pomorski muzej Sergej Mašera Piran, UL stran 7787, 28. 10. 2017

2.1. Pooblastilo za območje in področje

Muzej utemeljuje svoje poslanstvo in izvajanje javne službe na podlagi zbirk s področij: zgodovine pomorstva, pomorske trgovine, razvoja pristanišč, pomorskega šolstva, zgodovine in razvoja vojaške mornarice, ribištva, solinarstva, tradicionalnega ladjedelstva, razvoja vodnih športov, arheološke, etnološke, kulturne, umetnostno-zgodovinske in tehnične dediščine, nesnovne dediščine ter načina življenja in kulture obalnega območja in severnega Jadrana. Muzej predstavlja matično ustanovo za ta področja v Republiki Sloveniji. Z zbirko podvodne arheološke dediščine se vključuje tudi v zbiranje, dokumentiranje in preučevanje kulturne dediščine v slovenskem teritorialnem morju in obalnem pasu. Muzej prav tako skrbi za dediščino svetovno znanega piranskega violinista, skladatelja in pedagoga Giuseppeja Tartinija.

2.2. Poslanstvo

Kot edini pomorski muzej v Sloveniji proučuje in popularizira dediščino, zgodovino in kulturo pomorstva Slovencev iz različnih slovenskih regij ter drugih narodov v Istri. Muzej prispeva h krepitvi zavesti in identitete Slovenije kot pomorske države. Specifična lokacija Pomorskega muzeja narekuje posebno skrb za medkulturne oziroma medetnične odnose, zlasti za sovplivanje slovenskega, italijanskega in hrvaškega kulturnega kroga na obmejnem območju severnega Jadrana. Ob slovenskem pomorstvu je muzej dolžan negovati in popularizirati tudi dediščino pomorstva avtohtone italijanske narodne skupnosti.

3. OBJEKTI V UPRAVLJANJU/LASTNIŠTVU PMSMP IN LOKACIJE

Vrsta objekta oz. prostora	Lokacija – naslov	Lastnik objekta	Razmerje
Palača Gabrielli	Cankarjevo nabrežje 3	Občina Piran - Comune di Pirano	U
Tonina Hiša	Sv. Peter 90, Sečovlje	Pomorski muzej - Museo del mare Piran - Pirano	
Muzej solinarstva – hiša 3840 k. o. Sečovlje	Kulturni spomenik državnega pomena – Muzej solinarstva	Ministrstvo za kulturo	U
Muzej solinarstva – hiša 3839 k. . Sečovlje	Kulturni spomenik državnega pomena – Muzej solinarstva	Ministrstvo za kulturo	U
Muzej solinarstva – skladišče 778 k. o. Sečovlje	Kulturni spomenik državnega pomena – Muzej solinarstva	Ministrstvo za kulturo	U
Muzej solinarstva – hiša 779 k. o. Sečovlje	Kulturni spomenik državnega pomena – Muzej solinarstva	Ministrstvo za kulturo	U
Skladišča soli Monfort Portorož	Obala 8, Portorož	Občina Piran – Comune di Pirano	U
Muzejska zbirka Giuseppeja Tartinija v njegovi rojstni hiši	Kajuhova 12, Piran	Združenje skupnosti Italijanov Giuseppe Tartini	U
Arheološki depo	Dantejeva 11	Občina Piran	U
Depo	Rozmanova 7, Piran	Občina Piran	U
Zbirka ladijskih modelov	Ulica Alme Vivode, Izola	Občina Izola	U

Sedež muzeja in njegove uprave je v palači Gabrielli v Piranu (Cankarjevo nabrežje, 3). Lastnik stavbe je Občina Piran.

V palači Gabrielli so na ogled naslednje muzejske zbirke:

- zbirka pomorske arheologije »Med morjem in kopnim« (podvodna in obmorska arheologija)
- zbirka zgodovine in kulturne dediščine Pirana »Piram«
- zbirka pomorstva in kulture v času Beneške republike »Serenissima«
- kartografska zbirka
- zbirka ladijskih modelov jezuita patra Gabriela Gruberja
- mednarodna zbirka marinističnega slikarstva »Mare nostrum«
- zbirka ladijskih polen
- zbirka votivnih podob pomorščakov »Ex voto«
- zbirka »Palača Gabrielli in njeni graditelji«
- zbirka tradicionalnega morskega ribištva
- zbirka »Ladjedelstvo v Piranu«
- zbirka »Slovenski ladjarji v Trstu in Reki«
- zbirka »Slovenski pomorščaki v avstrijski in avstro-ogrski vojni mornarici«
- zbirka Slovenski pomorščaki 1918–1945
- zbirka »Sveti Jurij«
- knjižni fond Mestne knjižnice Pirana (Biblioteca civica)
- občasne razstave

3.1. Dislocirane enote

- Muzejska zbirka Giuseppeja Tartinija v Tartinijevi rojstni hiši, Piran
- Zbirki tradicionalnega ladjedelstva in razvoja vodnih športov v Monfortu
- Interaktivna razstava *Sal nostrum – Iz solin v skladišča soli* v Monfortu
- Muzej solinarstva (kulturni spomenik državnega pomena), KPSS Sečovlje – Fontanigge
- Etnološka zbirka Tonina hiša, Sv. Peter
- Zbirka likovnih del in kulturnozgodovinskih eksponatov v Tintorettovi dvorani v Mestni hiši v Piranu
- Zbirka likovnih del v cerkvi sv. Katarine v Minoritskem samostanu sv. Frančiška v Piranu
- Zbirka ladijskih modelov v Izoli; Izolana – Hiša morja PMSMP je skrbnik navedene zbirke in avtor pomorsko-ribiške zbirke v preostalih prostorih.
- Zbirka eksponatov Pomorskega muzeja in Splošne plovbe na sedežu Uprave za pomorstvo Republike Slovenije v Kopru
- Jadrnica Galeb – mandrač v Piranu, lastnik Pomorski muzej
- Replika tradicionalnega plovila »istrski topo« Adria, čolnarna GEPŠ in FPP Portorož, lastnik PMSMP, skrbnik je Fakulteta za pomorstvo in promet Univerze v Ljubljani

4. ZBIRALNA POLITIKA

Zbiralna politika Pomorskega muzeja ustreza matičnosti tega zavoda, kar narekujejo Ustanovitveni akt PMSMP, slovenska zakonodaja in ICOM-ov kodeks muzejske etike. Slednji muzeje opredeljuje kot javnosti odprte, stalne, nepridobitne ustanove v službi družbe in njenega razvoja, ki pridobiva materialne dokaze o ljudeh in njihovem okolju ter sprejema gradivo v trajno muzejsko hrambo, ga raziskuje, posreduje informacije in razstavlja.

Pridobivanje predmetov za muzejske vsebine mora potekati redno, z neposrednimi odkupi ali na avkcijah, z donacijami, zapuščinami, darili, izposojjo, prevzemanjem arheoloških najdb iz arheoloških izkopavanj itd. V ta namen morajo biti v zavodu vselej na razpolago določena finančna sredstva za takojšnji interventni odkup. Pridobiti je treba dodatne prostore za depoje novo pridobljenih večjih predmetov. Muzej se povezuje z organizacijami aktivnih in upokojenih pomorščakov, pomorskih gospodarstvenikov in šolnikov za zbiralno akcijo predmetov, fotografij, dokumentov, spominov, osebnih podatkov in osebnih pripovedovanj. Prav tako je smotrno nadaljnje pridobivanje starodobnih plovil, pridobivanje in izdelava ladijskih modelov, pomorskih kart, orožja in drugih predmetov, zanimivih za muzej. Posebna pozornost bo namenjena pridobivanju predmetov iz bivalnega okolja pomorščakov in vseh, ki so bili kakor koli povezani z morjem iz poveljnega obdobja in ki so delno že evidentirani. Večje pridobitve bomo uresničili z rednimi odkupi s pomočjo sredstev MK.

Zavedamo se, da mora muzej prilagoditi zbiralno politiko finančnim omejitvam glavnih financerjev: Ministrstva za kulturo in Občine Piran. Ob upoštevanju finančnih okvirov bo seznam odkupov predmetov sproti usklajen in utemeljen na podlagi strokovnih ocen, analiz in predlogov kustosov. Pomemben vir premične kulturne dediščine so in bodo tudi v prihodnosti donacije. V obdobju do leta 2018, v letih 2012 in 2013, je bilo možno odkupiti ali restavrirati predmete tudi v sklopu evropskega čezmejnega projekta Openmuseums.

Poseben problem nastaja ob pridobivanju (akcesiji) večjih muzejskih predmetov, ki so za pomorski muzej zelo pomembni; npr. tradicionalnih plovil. Prostorska stiska in pomanjkanje primernih depojev močno omejujeta možnost za sprejemanje in nadaljnje vrednotenje teh eksponatov.

5. ANALIZA OBDOBJA 2015–2020

Analiza petletnega obdobja 2015–2020 izkazuje zadovoljujočo realizacijo predhodnega strateškega načrta in programov zavoda. To potrjujejo številni kazalniki: število in odmevnost razstav, publikacij, pedagoških in andragoških delavnic, realizacija treh evropskih projektov, izboljšanje dostopnosti muzejskih zbirk oviranim skupinam, regionalna, čezmejna in mednarodna sodelovanja ter medinstitucionalno sodelovanje. Muzej je povečal svojo prepoznavnost tudi s proaktivno medijsko in medmrežno dejavnostjo. V luči vizije kulturnega povezovanja v regiji in na celovitem čezmejnem prostoru je posebno pomembno in zgovorno poglavje o regijskem, vsedržavnem, čezmejnem in mednarodnem sodelovanju.

5.1. Mednarodno sodelovanje in regijsko mreženje

Obdobje je zaznamovala uspešna vključitev zavoda v tri evropske projekte; Mala barka2 (Program čezmejnega sodelovanja Slovenija/Hrvaška), YouInherit in Come In! (oba Interreg Central Europe), kar je muzeju omogočilo črpanje evropskih sredstev v znesku 566 tisoč evrov. Z navedenimi projekti je muzej okrepil svojo regionalno in mednarodno prepoznavnost, prispeval k večjemu vrednotenju pomorske dediščine na istrsko-kvarnerskem obmejnem in čezmejnem območju ter k razvoju kulturnega turizma.

Muzej je v prejšnjem mandatu razvil mednarodno sodelovanje in nadaljeval svojo aktivno vlogo v okviru AMMM (Združenja pomorskih muzejev Sredozemlja) ter dvostransko sodelovanje s partnerji združenja. Uspešno je bilo tudi mreženje z muzeji obmejne regije, zlasti Italije in Hrvaške. Leta 2015 je bil na pobudo Pokrajinskega muzeja Koper, Pomorskega muzeja »Sergej Mašera« Piran in združenja nacionalnih muzejev v FJK, »Polo museale del Friuli Venezia Giulia«, podpisan memorandum Muzeji brez meja, ki spodbuja medsebojno promocijo z vzajemnimi popusti pri vstopninah. Pobudi se je pridružilo 24 muzejev Slovenije, Italije in Hrvaške.

5.2. Izmenjava gostujočih razstav v Sloveniji in tujini

Pomorski muzej je v zadnjih 5 letih gostil slovenske in tuje partnerje ter gostoval v tujini in v Sloveniji z naslednjimi razstavami in kulturnimi dogodki:

Gostujoče razstave Pomorskega muzeja Piran v Slovenij in tujini

- *Tartini 1692–1770* v Pomorskem in zgodovinskem muzeju Hrvaškega primorja Reka (2015), Duška Žitko
- *Tartini 1692–1770* v Pokrajinskem muzeju Koper (2016), Duška Žitko
- *Tartini 1692–1770* v Mestni hiši v Ljubljani (2016), Duška Žitko
- *Rog – prva slovenska čezoceanska ladja in poveljnik Baldomir Podgornik* v Muzeju novejšje zgodovine Slovenije Ljubljana (2016), Duška Žitko

- *Rog – prva slovenska čezoceanska ladja in poveljnik Baldomir Podgornik* v Muzeju narodne osvoboditve Maribor (2016), Duška Žitko
- Dvojna razstava *Tartini 1692–1770 in El Tartini in piassa* v Gledališkem muzeju C. Schmidl Trst (2017), Duška Žitko
- Dvojna razstava *Tartini 1692–1770 in El Tartini in piassa* v Pomorskem in zgodovinskem muzeju Istre Pulj (2017), Duška Žitko
- *Čez morje na nepoznani Daljni vzhod* v Parku vojaške zgodovine Pivka (2018), Bogdana Marinac
- *Rog – prva slovenska čezoceanska ladja in poveljnik Baldomir Podgornik* v Pomorskem muzeju Črne gore, Kotor (2018), Duška Žitko
- *Kamen na kamen – Rimska arhitektura v SZ Istri*, Muzej grada Umaga, Umag (2019), Snježana Karinja
- *Kamen na kamen – Rimska arhitektura v SZ Istri*, Muzej grada Zagreb, Zagreb (2020), Snježana Karinja
- *6 ladij Splošne plovbe* v Pokrajinskem muzeju, Kočevje (2020), Duška Žitko

5.3. Gostujoče razstave iz Slovenije in tujine v Pomorskem muzeju Piran

- Razstava o goslarju Franju Kresniku *Človek, ki je bral violine*, Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja Rijeka (2015)
- Razstava *Gusarji v Jadranu*, Museo della marineria, Cesenatico, ob razstavi je priplulo v Piran 7 tradicionalnih plovil iz dežele Romagne, Italija (2016)
- *Gyps fulvus*, kolaži, Brigitta Mader (Avstrija), Muzej solinarstva (2016)
- Razstava *Slovani, kakšni Slovani*, Gorenjski muzej Kranj (2017)
- Razstava o bitki pri Visu *Železni ljudje na lesenih ladjah*, Arheološki muzej in Hrvaški pomorski muzej, Split (2018)
- Razstava *Veter Mediterana*, ladijski modeli Luciana Kebra, v sodelovanju z Obalnimi galerijami, delavnica Keber, Bakar (2018)
- Razstava *Zambratija – prazgodovinska šivana ladja*, Arheološki muzej Istre, Pulj (2019)
- Razstava *60 let taborništva v Piranu*, taborniki – rod S. Mašera, Piran (2019)
- *Operjeni*, fotografska razstava dr. Davorina Tometa, Muzej solinarstva (2019)
- Razstava *Predlogi za prihodnost sečoveljskih solin*, študentje Oddelka za krajinsko arhitekturo Biotehnične fakultete Univerze v Ljubljani (2020)

5.4. Udeležba Pomorskega muzeja na skupnih mednarodnih in slovenskih razstavah

- Mednarodna arheološka razstava *Adriatico senza confini* (Jadran brez meja), Udine (Videm) 2015, kustosinja Snježana Karinja
- Medmuzejska razstava *Pot domov*, Muzej novejšje zgodovine Slovenije (2016) kustosinja Bogdana Marinac

- Vseistrska razstava *Gajba i tić – Pokriveno i raskrito u seksualnosti Istre*, Povijesni i pomorski muzej Istre-Arheološki muzej Istre, Pulj (2017) kustosinji Bogdana Marinac, Duška Žitko
- *Albert Sirk, slikar našega morja*, Narodna galerija, Ljubljana (2017) kustosinja Duška Žitko
- Sodelovanje pri razstavi Gorenjskega muzeja Kranj *Dioniz v naših krajih* (2017), kustosinja Snježana Karinja
- Mednarodna razstava *Il mare dell'intimità* (Morje bližine), Salone degli Incanti, Trst (2017/2018), kustosinje Snježana Karinja, Nadja Terčon, Duška Žitko
- Sodelovanje pri občasni razstavi Oddelka za arheologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani in Zavoda za podvodno arheologijo *Podvodna kulturna dediščina slovenskega morja*, Kulturni center Vrhnika, razstavišče Moja Ljubljana, 2019, kustosinja Snježana Karinja
- *Ženske zgodbe: Gospodarice, žene, ljubice in matere*, Gorenjski muzej Kranj, kustosinja Snježana Karinja
- Razstava Arheološkega muzeja Istre v Pokrajinskem muzeju Koper *Zvon in cerkev Sv. Tomaža v Pulju*, 2020, kustosinja Snježana Karinja

5.5. Lastne začasne in stalne razstave v Pomorskem muzeju

V obdobju 2015–2020 je Pomorski muzej pripravil in postavil 7 lastnih začasnih razstav v razstavnih prostorih Pomorskega muzeja. Odprtja razstav v Poletni muzejski noči so, z izjemo obdobja pandemije, vselej spremljali kulturni programi in delavnice.

Začasne razstave

- *Rog – prva slovenska čezoceanska ladja in poveljnik Baldomir Podgornik*; Duška Žitko, 2015
- *Tomos – Zunajkrmni motorji, ki so osvojili svet*, Monfort, Uroš Hribar, Stevo Vujić, 2015
- *Odzval sem se klicu morja in zaprisegel Neptunu* – Monfort, Uroš Hribar, 2016
- *Pot domov – Vračanja pomorščakov*: Bogdana Marinac, 2015
- *El Tartini in piassa*, razstava ob 150. obletnici postavitve spomenika Giuseppeju Tartiniju, Duška Žitko, 2016
- *Čez morje na nepoznani Daljni vzhod*: Bogdana Marinac, 2017
- *Kamen na kamen, Rimska arhitektura Severozahodne Istre*, Snježana Karinja, 2018
- *6 ladij Splošne plovbe*, Duška Žitko, 2019
- *Vonj po lesu v morskem vetru*, Franco Juri, Vinko Oblak, Janez Šabec, 2020

V okviru projekta Mala barka2 je muzej naročil in dokumentiral gradnjo replike tradicionalnega plovila istrski topo v Monfortu. Proces gradnje je bil z delavnicami, obiski predavanji in medijskimi prispevki vselej dostopen javnosti in zelo dobro obiskan. Kustos v projektu: Uroš Hribar. Občina Piran je v okviru istega projekta izvedla

investicijo ter uredila prostore nekdanjih pisarn v prizidani stavbi v Monfortu in jih dala v upravljanje Pomorskemu muzeju. V okviru Interreg projekta YouInHerit je muzej leta 2018 opremil prostor z ekrani na dotik in interaktivno mizo ter v Infocentru Monfort postavil stalno interaktivno razstavo o soli, solinarjih in prevozu soli po morju *Sal nostrum*, ki jo je pripravila ekipa mladih ustvarjalcev pod mentorstvom dr. Flavia Bonina. V večnamenski dvorani v zgornjem nadstropju, do katere dostop je osebam z gibalno oviranostjo omogočen z dvigalom za vozičke, je muzej redno pripravljala različne aktivnosti: delavnice, predavanja, projekcije, okrogle mize itd. Od oktobra 2018 do konca 2020 so se v infocentru zvrstili: 3 odprtja razstav, 3 predstavitve EU projektov, 5 predavanj, 2 predstavitvi knjig, 7 delavnic, 5 gostujočih dogodkov zunanjih deležnikov.

5.6. Lastne stalne razstave na drugih lokacijah

1. Na pobudo in prošnjo Parka vojaške zgodovine Pivka je leta 2016 PMSMP (kustosinja Bogdana Marinac) pripravil stalno razstavo o slovenskih podmorničarjih tik ob razstavljeni podmornici P-913 Zeta, ki je v Pivko prispela iz Črne gore s pomočjo PMSMP.
2. Na prošnjo Občine Izola je PMSMP (kustosinja dr. Nadja Terčon) leta 2018 obnovil in dopolnil stalno razstavo ladijskih modelov in pomorsko-ribiške dediščine Izole v zbirki Izolana – Hiša morja, ki jo upravlja TZ Izola. V tej zbirki so razstavljeni tudi ladijski modeli in drugi predmeti v lasti PMSMP in tudi na lokacijah zunaj matične občine Piran.
3. PMSMP (kustosinja Duška Žitko) je postavil stalno razstavo *Končno doma* v cerkvi sv. Katarine v Minoritskem samostanu sv. Frančiška v Piranu, kjer so razstavljena likovna dela minoritskega samostana, ki so jih od leta 1954 hranili v PMSMP in Pokrajinskem muzeju v Kopru.
4. Na prošnjo Uprave za pomorstvo Republike Slovenije je PMSMP (kustosinja Duška Žitko) opremil nove prostore uprave v Kopru z umetniškimi predmeti iz zbirk PMSMP, Splošne plovbe in Luke Koper.

5.7. Publicistično-založniška dejavnost muzeja

Med prioriteta javne službe, ki jo izvaja Pomorski muzej, ima posebno mesto tudi publicistična in založniška dejavnost, ki je namenjena popularizaciji znanja o pomorstvu, zgodovini in dediščini. Med letoma 2015 in 2020 je Pomorski muzej izdal naslednje publikacije (knjige in kataloge):

1. *Pot domov, Vračanja pomorščakov*, Bogdana Marinac, 2015 – katalog
2. *Muzeji, dediščina in kulturna krajina*, zbornik Mednarodnega kongresa muzealcev v Piranu, uredniški odbor: Flavio Bonin, Verena Vidrih Perko, Nadja Terčon, Igor Presl, Veronika Bjelica
3. *Usidrati smo se na morje*, Nadja Terčon, 2016 – knjiga
4. *Belo zlato krilatega leva*, Flavio Bonin, 2016 – knjiga

5. *Giuseppe Tartini 1692–1770*, Duška Žitko, 2017 – knjiga
6. *Gorelo je morje*, Nadja Terčon, 2017 – knjiga
7. *Rog, prva slovenska čezoceananka in poveljnik Baldomir Podgornik*, Duška Žitko, 2018 – katalog
8. *Piranske soline skozi objektiv Josipa Rošivala*, Flavio Bonin, 2018 – katalog
9. *Čez morje na nepoznani Daljni vzhod*, Bogdana Marinac, 2018 – katalog
10. *Ljudje s črnimi prsti*, Igor Presl, 2019 – knjiga
11. *El Tartini in Piassa*, Duška Žitko, 2019 – knjiga
12. *Vodnik po muzeju v 4 jezikih z dvema ločenima izdajama* (slovensko-italijanska in angleško-nemška, uredili Snježana Karinja in Veronika Bjelica, 2020 – knjiga
13. *Sava & Jolanda*, prvi slovenski in jugoslovanski pomorščakinji, Nadja Terčon, 2020 – knjiga
14. *Slovenske ladje, 6 ladij Splošne plovbe*, Duška Žitko, 2020

5.8. Organizacija mednarodnih simpozijev

-PMSP je oktobra 2016 v Piranu gostil in so-organiziral 1. Mednarodni kongres muzealcev v skupni organizaciji Slovenskega muzejskega društva - SMD, Skupnosti Muzejev Slovenije -SMS in Mednarodnega muzejskega sveta – ICOM. Tema kongresa je bila: *Muzeji, dediščina in kulturna krajina*. Kongresa se je udeležil tudi minister za kulturo Anton Peršak.

PMSMP je decembra 2018 v sodelovanju z Minoritskim samostanom, ZVKD-OE Piran, Skupnostjo Italijanov »Giuseppe Tartini« Piran, Društvom Prijatelji zaklada Sv. Jurija in s podporo Ministrstva za kulturo Republike Slovenije, Občine Piran in Polo museale FVG ob 500. obletnici Carpaccieve oltarne slike in 700. obletnici posvetitve Cerkve sv. Frančiška organiziral mednarodni simpoziji *Carpaccio v Piranu*. Ob tej priložnosti je bila v Cerkvi sv. Katarine odprta tudi stalna razstava slik, ki so jih od leta 1954 hranili v PMSMP in Pokrajinskem muzeju v Kopru.

5.9. Dostopnost muzejskih zbirk

V okviru Interreg projekta *Come In!* smo v muzeju bistveno izboljšali dostopnost zbirk za obiskovalce z oviranostjo. Zbirke smo dopolnili z ustreznim označevanjem, s taktilnimi elementi in eksponati (brajica, taktilne replike), indukcijsko zanko v razstavnem prostoru za boljšo učinkovitost slušnih aparatov, opisi zbirk v znakovnem jeziku. V zunanosti palače Gabrielli smo namestili zvonec za gibalno ovirane. Zbirko v Tonini hiši in v Muzeju solinarstva smo posneli s 3D in 360 stopinjsko tehnologijo ter ustvarili virtualni ogled obeh zbirk, zlasti za tiste obiskovalce, ki jim je težko ali nemogoče omogočiti neposreden, fizični ogled.

Socialno dostopnost muzej zagotavlja s prostim vstopom za obiskovalce z oviranostjo ali tiste iz socialno šibkejših okolij. Prost vstop imajo tudi brezposelne osebe. Brezplačno lahko vstopajo tudi imetniki novinarskih izkaznic ter izkaznic SMD, SMS in ICOM. Upokojenci, šolniki, dijaki in študentje vstopajo za znižano ceno. Muzej je za izboljšano dostopnost leta 2018 v Bruslju prejel označbo *Come In*.

5.10. Nadgradnja lastne spletne strani in sooblikovanje skupnih digitalnih projektov

V okviru projekta *Come In!* za večjo dostopnost muzejev je PMSMP prenovil in nadgradil muzejsko spletno stran ter jo prilagodil osebam z oviranostjo. Vsebinsko in z informacijami bogatejša in aktivnejša spletna stran med drugim redno ponuja tudi spletne pedagoške delavnice in VR ogleda nekaterih zbirk in razstav (Tonine hiše, Muzeja solinarstva, razstave *Slovenske ladje, 6 ladij SP*). Z nadgradnjo spletne strani se je povečalo tudi število njenih uporabnikov in ogledov.

www.pomorskimuzej.si

V okviru projekta *Mala barka 2* je tudi PMSMP pomembno prispeval k pripravi skupnega fonda pomorske dediščine in oblikovanju virtualnega čezmejnega muzeja pomorske dediščine severnega Jadrana.

www.muzejmalabarka.com

5.11. Obisk

Število obiskovalcev v vseh muzejskih enotah 2013–2020

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Pom. muz.	3086	7174	7700	7356	8539	7750	7052	3170
Ton. hiša	3844	2844	2777	2990	2641	3910	2500	212
Monfort	504	601	1796	1190	975	4500	10220	2758
Tart. soba	1034	875	1300	1102	2006	1325	---	219
Muz. sol.	8180	6251	2487	9350	8576	5177	5459	150
Skupaj	16648	17745	16060	21988	22737	22662	25231	6509

V tabeli je med 2015 in 2019 viden zmeren, toda stalen porast celotnega števila obiskovalcev v zbirkah PMSMP. Pozitivni trend je značilen zlasti za osrednji muzej v Piranu, z vrhuncem v letu 2017 in manjšim negativnim odstopanjem v letu 2019, medtem ko se je v drugih dislociranih enotah obisk nekoliko zmanjšal ali pa je stagniral. Celotnemu porastu obiskovalcev je v zadnjih dveh letih botrovala zlasti obiskanost

Monforta (razstava *Sal nostrum*, Infocenter, gradnja topa, itd.). Najizrazitejši upad je opaziti v Muzeju solinarstva, ki je bil v letu 2020 zaradi začasne ukinitve financiranja MOP zaprt. Leta 2015 pa je bil Muzej solinarstva več mesecev zaprt zaradi istega razloga; ustavitve sofinanciranja. Manjše število obiskovalcev kot v prejšnjih letih je značilno tudi za Tonino hišo, z izjemo v letu 2018. V letu 2020 je muzej zaradi pandemije imel največji, dramatični, upad obiska, saj so odpadle šolske in turistične skupine, posamezni turisti (tujci in domači), več mesecev pa je bil muzej z vsemi dislociranimi enotami zaprt.

Ciljno občinstvo muzeja večinoma sestavljajo domači in tuji turisti, učenci in dijaki osnovnih in srednjih šol, družine, upokojenci, skupine z oviranostjo. Muzej je pri vseh gradbenih posegih, bodisi v prejšnjih, kot tudi v sedanjem mandatu, namenil posebno skrb izboljšanju dostopnosti za gibalno ovirane obiskovalce (klančine, rampe, dvigalo za invalidske vozičke v pritličju, dvigalo za višja nadstropja, prilagojeni WC, primerno usposobljeno tehnično osebje).

6. STANJE OBJEKTOV, V KATERIH SO NA OGLED MUZEJSKE ZBIRKE

6.1. Palača Gabrielli

Neoklasicistična palača Gabrielli, sedež muzeja, kulturni spomenik, je bila delno obnovljena med letoma 2010 in 2013 (streha, podstrešje, pritličje).

Pročelje potrebuje temeljito prenovo in restavriranje. Že od konca druge svetovne vojne ni strehe nad rotundo, za katero smo občini predlagali, da bi jo rekonstruirali, upošteva je izvirno obliko in material nekdanje bakrene pagodaste kupole. Enakega mnenja je tudi ZVKD OE Piran. Že v letu 2014 je muzej poskrbel, da so bili rekonstruirani štirje manjkajoči kamniti balustri v balkonski ograji pročelja.

Restavratorski posegi so nujni tudi v interjerju palače, še posebej v prvem nadstropju (*Piano nobile*), kjer je razpokan originalni omet ter so uničene stenske poslikave in štukature. Poškodbe so nastale v desetletjih neomejenega prometa v mestu in nenazadnje v času pilotiranja ob obnovi pristanišča.

V palači je potrebna tudi investicija za izboljšanje energetske učinkovitosti (nova termična zasteklitev in izolacija oken) v skladu s spomeniškovarstvenimi kriteriji. V pritličju palače Gabrielli je v prejšnjih petih letih potekalo odkrivanje z beležem zakritih originalnih stenskih poslikav, izvajal ga je muzejski konzervator-restavrator Ciril Bratuž pod nadzorom ZVKD.

6.2. Tonina hiša

Nekdanja hiša Tone Gorele v Sv. Petru je bila v sodelovanju z ZVKD obnovljena in restavrirana konec osemdesetih let. V prejšnjem mandatu je bila ponovno obnovljena streha. Pomorski muzej skrbno vzdržuje hišo z neposredno okolico. Objekt je v razmeroma dobrem stanju.

Kamnito hišico, ki trenutno služi kot depo in delno kot sanitarije, bo treba obnoviti in v njej zagotoviti prostor za recepcijo, infotočko ter prodajo lokalnih proizvodov.

6.3. Tartinijeva rojstna hiša

Muzejska zbirka Giuseppeja Tartinija se nahaja v obnovljeni in restavrirani Tartinijevi hiši, ki je last in sedež Skupnosti Italijanov »Giuseppe Tartini« Piran. Pomorski muzej že od leta 1992 skrbi za svojo stalno muzejsko zbirko, do lani imenovano Spominska soba Giuseppeja Tartinija.

V okviru projekta tARTini (Interreg Slovenija-Italija) je lastnik hiše v letih 2019–2020 obnovil pročelje in notranjost ter omogočil razširitev muzejske zbirke v tri prostore.

Kljub veliki investiciji v okviru projekta je soba, kjer je razstavljena Tartinijeva violina, brez klimatske naprave in video nadzora. Klimatizirana je le nova vitrina za violino, a jo je treba zaradi težav z odpiranjem preurediti.

6.4. Monfort

V zadnjih petih letih so bila v Monfortu z investicijo Občine Piran opravljena naslednja gradbena dela: obnova strehe, obnova električne napeljave, namestitev protipožarnega alarmnega sistema, vhodnih vrat, čiščenje kamnitih sten in zaščita le-teh s kovinsko mrežo ter izgradnja nove notranje enonadstropne strukture, kjer je nastal Infocenter. Objekt je sedaj bolj varen in vsestransko uporaben, četudi bo v prihodnosti potreboval dodatne notranje in zunanje gradbene obnovitvene posege. Najbolj problematični ostajajo tlaki, ki otežujejo primerno in varno postavitve zbirke.

6.5. Solinarske hiše – Muzej solinarstva

Muzej solinarstva v KPSS sestavljajo 4 obnovljene solinarske hiše in solni fond. Nepremičnine so v državni lasti, z njimi pa upravljata PMSMP in KPSS (Podjetje Soline Pridelava soli, d.o.o.). Hiše so bile obnovljene v različnih obdobjih med 1990 in 2011. Čas, vlaga in drugi zunanji dejavniki so načeli zunanost stavb, ki potrebujejo sprotne vzdrževalne investicije. Najbolj kritično je stanje solinarske hiše, v kateri je etnološka zbirka. Vidne so posledice posedanja stavbe zaradi slabe nosilnosti tal. PMSM sproti vzdržuje strehe, polkna in vrata. V letu 2019 je naročil obnovo sanitarij v prvi solinarski hiši.

7. FINANČNA PROBLEMATIKA

7.1. Analiza finančnih podatkov 2015–2019

Stroški (poslovni tok)	2015	2016	2017	2018	2019
Stroški plače	389.884	437.143	492.188	552.641	522.562
- zaposleni MK	362.448	393.089	395.884	420.426	423.879
- zaposleni, financirani iz lastnih in drugih virov (OP, EU)	27.436	44.054	96.304	132.215	98.683
Stroški blaga, materiala in storitev	166.706	150.233	176.565	246.531	208.390
- nabavna vrednost prodanega blaga in materiala	7.338	3.571	4.682	3.513	1.802
- splošni stroški delovanja	82.172	59.558	67.511	69.724	64.766
- programski stroški	77.196	83.378	84.940	73.643	109.571
- projekti		3.726	19.432	99.651	32.251
Ostali stroški (amortizacija, finančni, drugi)	38.519	6.010	2.511	5.415	7.092
Stroški skupaj	595.109	593.386	671.264	804.587	738.044
Prihodki (poslovni tok)					
Ministrstvo za kulturo	472.924	481.444	547.914	523.762	562.272
Ministrstvo za kmetijstvo in okolje	0	15.000	15.000	15.000	15.000
Drugi prihodki iz državnega proračuna (javna dela)	0	7.983	9.905	9.612	0
Občina Piran	37.902	66.123	55.765	61.313	75.897
Sredstva EU+državni prorač. iz EU za projekte	0	30.734	82.739	171.014	63.475
Lastna sredstva in drugo	54.305	39.537	35.727	33.763	32.015
Skupaj prihodki	565.131	640.821	747.050	814.464	748.659
Dobiček po obdavčitvi	-29.978	47.435	75.786	9.877	10.615
Drugi podatki:					
Investicijski odhodki po denarnem toku	5.005	8.880	23.005	97.590	47.463
Povprečno število zaposlenih/leto	13	14	16	17	16

Proučevano obdobje se je začelo z izkazano večjo finančno izgubo v letu 2015, ki je bila posledica odpisa terjatev iz naslova EU projektov. Pripravljen je bil sanacijski načrt za obdobje 2016–2018, ki je določil racionalnejšo rabo javnofinančnih sredstev – znižanje vseh nenujnih stroškov, pregled možnih prihrankov itd. Primanjkljaj je bil s strogimi ukrepi uspešno odpravljen že v letu 2016. Za muzej je bila v proučevanem obdobju pomembna tudi pridobitev treh evropskih projektov, ki so vplivali na porabo in financiranje delovanja muzeja. S pridobljenimi sredstvi za obdobje od sredine leta 2016 do sredine leta 2019 je muzej dobil priložnost za dodatni razvoj svojih dejavnosti, nabavo potrebne opreme in za zaposlitev novih sodelavcev.

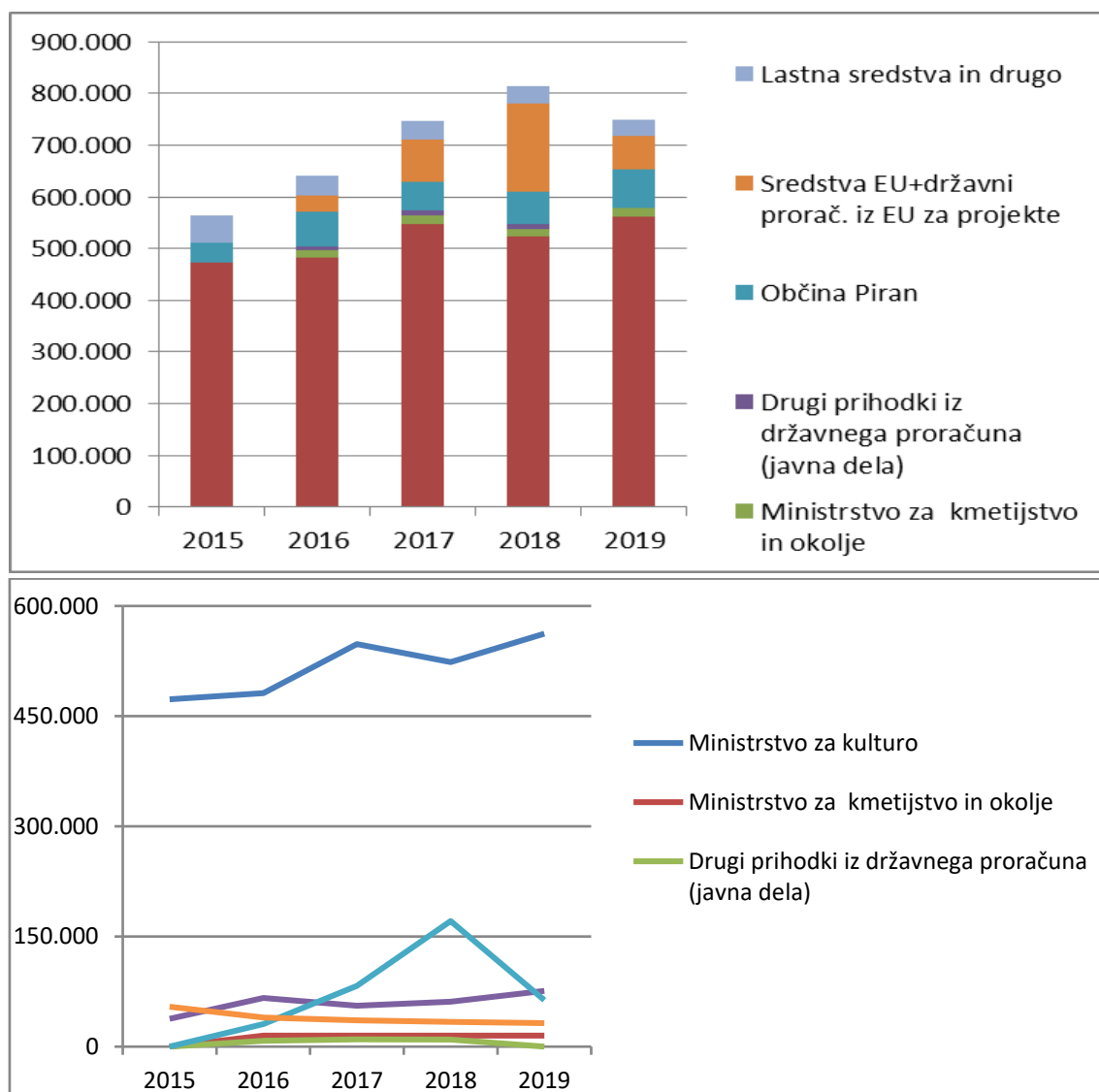
Od leta 2015 do 2019 je zaznati trend višanja skupnih prihodkov in odhodkov. Povišanja so predvsem posledica pridobljenih EU sredstev, ki so v triletnem obdobju trajanja pomenila velik finančni priliv v zavod in posledično tudi višje stroške – večje število zaposlenih, več izvedenih aktivnosti, višji investicijski odhodki itd.

Pri pregledu prihodkov je opazen pozitiven trend pri prihodkih glavnega financerja, in sicer Ministrstva za kulturo. Povečanje izhaja predvsem iz vsakoletnega povečanja sredstev za plače, ki se usklajujejo z zakonskimi spremembami. Prav tako je MK v letu 2019 prvič pokrilo celotni strošek plač zaposlenih, ki so financirani iz tega vira.

Primanjkljaj v preteklih letih je bil zaradi ukrepov ob finančni krizi tudi več kot 10 %. Sredstva za splošne in programske stroške se v proučevanem obdobju niso bistveno povečala. Sredstva Občine Piran so se v proučevanem obdobju tudi nekoliko povečevala, predvsem iz naslova financiranja javnih del in lastnega deleža EU projektov.

Pomemben del prihodkov so predstavljali prihodki iz naslova treh EU projektov, ki so potekali v obdobju 2016–2019, z največ izvedenimi aktivnostmi v letu 2018.

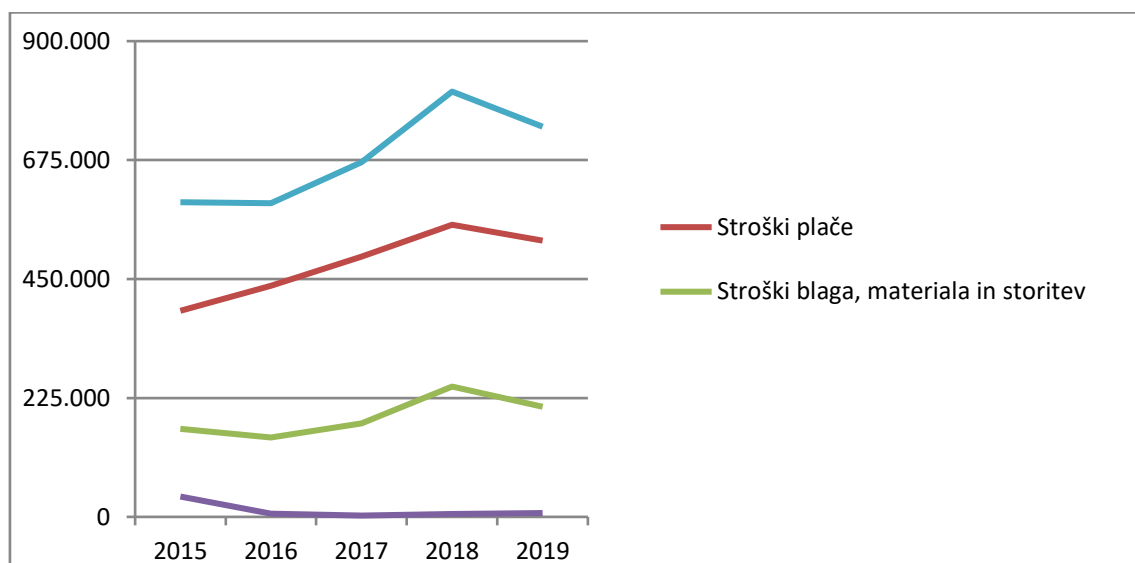
Kljub pozitivnim trendom je opaziti predvsem neugodno gibanje lastnih prihodkov, ki v ocenjenem obdobju počasi, toda vztrajno padajo. Takemu trendu botruje več dejavnikov; v obdobju izvajanja evropskih projektov in pridobivanja sredstev iz tega naslova, je bila potreba po sponzorstvih in donacijah manjša, medtem ko je prodaja blaga in storitev ostala primerljiva s tisto iz prejšnjih obdobj.

Največji strošek zavoda so plače zaposlenih. V celotnem proučevanem obdobju so se stroški plač zviševali v skladu z zakonskimi zahtevami. Prav tako pa je bilo povišanje

tudi posledica dodatnega zaposlovanja zaradi EU projektov, kar je razvidno iz finančnih podatkov za zaposlene, financirane iz lastnih in drugih virov. Najvišji strošek plač je izkazan v letu 2018, ko je muzej imel tudi največ zaposlenih sodelavcev, ki so sodelovali v EU projektih.

Programski in splošni stroški, ki niso odvisni od EU projektov, so ostali v podobnem obsegu v celotnem obdobju proučevanja. Pomembno pa so se gibal projektni stroški, ki so bili najvišji v letu 2018, ko je potekalo največ projektnih aktivnosti.

Dodatno so med finančnimi podatki izkazani tudi investicijski odhodki po denarnem toku, ki so se v proučevanih letih različno gibal. Tudi v tem primeru je bilo največ nabavljene opreme namenjene izvajanju EU projektov, zato so bili ti najvišji leta 2018.

Pripravila: Nanika Kokalj

8. PROBLEMATIKA MUZEJA SOLINARSTVA

V letu 2020 je Muzej solinarstva – kulturni spomenik državnega pomena v Krajinskem parku Sečoveljskih (KPSS) solin ostal zaprt zaradi odpovedi sofinanciranja Ministrstva za okolje in prostor (MOP), ki je po še veljavnem Načrtu upravljanja (NU) KPSS dolžno zagotoviti sredstva za delovanje muzeja. Letošnja sredstva naj bi po NU KPSS znašala 35.000 EUR, naprošenih je bilo 25.000 EUR. MOP je Pomorski muzej že na začetku leta obvestilo, da sredstev ne bo zaradi posledic epidemije. To je bila že druga prekinitev sofinanciranja s strani MOP, torej že druga kršitev pogodbenih obveznosti, ki izhajajo iz NU KPSS. Za razliko od muzejskih zbirk v palači Gabrielli je Muzej solinarstva v Krajinskem parku Sečoveljske soline (KPSS) v zadnjem petletnem obdobju kazal upadanje števila obiskovalcev. Negativni trend je opazen že od leta 2011, ko je muzej po novem NU KPSS izgubil možnost neposrednega upravljanja s solnim fondom muzeja ter upravljanje z obiski v muzeju. Razpolovljeni solni fond (eden v letu 1991 obnovljenih solnih fondov je danes zapuščen in stalno poplavljen), vključno s pridelavo soli na tradicionalni način in vzdrževanjem nasipov, kanalov, poti ob Dragonji, solnih polj in vetrne črpalke (*machine*), je od takrat v celotni pristojnosti koncesionarja (Soline d. o. o. oz. KPSS); obiski (posameznikov in skupin) pa KPSS. Muzej opravlja svojo javno službo z vzdrževanjem, prezentacijo in popularizacijo etnološke zbirke ter stalne razstave v obnovljenih solinarskih hišah. Strokovno pa je dolžan usmerjati tudi delo koncesionarja na solnem fondu muzeja. Z novim NU muzej ni upravičen, tudi parcialno ne, do vstopnine v KPSS-Fontanigge. Edini vir financiranja, s katerim razpolaga Pomorski muzej za delovanje Muzeja solinarstva, so (bila) letna sredstva MOP in sredstva Ministrstva za kulturo (MK) za plačo kustosa, zadolženega za Muzej solinarstva in restavriranje predmetov premične in nepremične dediščine.

V letu 2019 so delavci muzeja opazili posedanje ene od solinarskih hiš (etnološka zbirka) in posledično porajanje razpok na notranjih in zunanjih stenah. Stanje je dokumentiral tudi ZVKD-OE Piran. O tem je Pomorski muzej obvestil Ministrstvo za kulturo in zahteval, da se namenijo potrebna sredstva za sanacijo hiše; utrditev tal z vbrizganjem geosmole do globine 3 metrov, hidroizolacijo temeljev in sten, sanacijo zunanjih in notranjih sten, pleskanje s poslikavami, itd. MK je v ta namen odobrilo 50.000 EUR, izbrana ponudba na javnem razpisu za izvedbo najnujnejših del pa je znašala okoli 70.000 EUR. Zato je bil razpis razveljavljen in sanacija hiše predstavljena na 2021, če bo država namenila dovolj sredstev. Problem vzdrževanja pred 30 leti obnovljenih solinarskih hiš, ki gostijo muzejske zbirke in so kulturni spomenik državnega pomena, je večplasten in se bo država morala do njega strateško opredeliti.

PMSMP sodeluje s KPSS pri promociji in vzdrževanju infrastrukture Muzeja solinarstva v krajinskem parku. Obveščanje med muzejem in KPSS poteka korektno in učinkovito. Kljub temu so nekateri problemi glede delovanja muzeja še aktualni. Po mnenju pristojnih kustosov bi solni fond potreboval stalno prisotnost osebja, ki naj ga vzdržuje.

Zaradi predolgo poplavljenih polj v muzejskem solnem fondu nastaja resna škoda. O opisanem stanju je muzej sproti obveščal MK in KPSS.

Zaradi navedenega smo bili deležni kritičnih ocen številnih obiskovalcev, ki med drugim opažajo, da na starih vetrnih črpalkah (ki so simbol starih solin) že dolgo ni znamenitih jader.

Pomanjkljiva v KPSS ostaja tudi signalizacija muzeja, medtem ko napovedane povezave med Lero in Fontaniggejem še ni. Za izboljšanje mobilnosti je PMSMP v okviru projekta Openmuseum leta 2014 nabavil 25 koles, ki so v sodelovanju s KPSS obiskovalcem s kupljeno vstopnico na razpolago brezplačno.

Pomorski muzej je v sklopu projekta Openmuseums dokumentiral stanje ostankov solinarskih hiš in ploščad ob kanalu Giassi in Cavano 131 za pripravo načrta o upravljanju Muzeja solinarstva. Ugotovili smo, da je stanje ostankov hiš zelo kritično, saj se njihova degradacija pospešeno nadaljuje. Brez odločnega posega (npr. »plombiranja« ruševin) bodo le-te v kratkem podlegle renaturaciji.

Naše mnenje je, da NU KPSS, ki je bil sprejet leta 2011, za Muzej solinarstva ni obrodil pričakovanih sadov. Muzej solinarstva – kulturni spomenik državnega pomena, postopoma izgublja značilnosti, ki so ga kot »živi muzej« opredeljevale v preteklosti. Posledično se tudi njegova privlačnost zmanjšuje, kar ob razmeroma visoki vstopnini v KPSS neugodno vpliva na obisk.

9. DOLGOROČNI CILJI

9.1. Razglasitev zbirk Pomorskega muzeja Piran za zbirke nacionalnega pomena

Med pogojno postavljenimi strateškimi cilji PMSMP je pridobitev statusa nacionalnega muzeja, za katerega si PMSMP prizadeva že desetletja. To pričakovanje utemeljujejo specifične vsebine in poslanstvo edinega pomorskega muzeja v Sloveniji, ki izhajajo iz pomorske usmeritve Republike Slovenije, zapisane v Resoluciji Državnega zbora iz leta 1991. PMSMP je med drugim tudi skrbnik Muzeja solinarstva, ki je kulturni spomenik državnega pomena. V državah s pomorsko usmeritvijo in tradicijo so pomorski muzeji praviloma nacionalni. Ta strateški cilj ostaja dolgoročne narave in pogojen z dejansko politično voljo glavnih odločevalcev, saj ima očitno država oz. vlada druge prioritete in zaenkrat ne namerava prisluhniti tej pobudi, medtem ko že ustanavlja nov nacionalni muzej. Do tega strateškega cilja ostaja nedorečen tudi ustanovitelj, saj ga v dosedanjih strateških dokumentih ne navaja. Regionalna strategija utegne spodbujati sodelovanje in funkcionalno povezovanje med pomembnejšima javnima muzejskima ustanovama; Pomorskim muzejem Piran in Pokrajinskim muzejem Koper. V tej luči se postavlja tudi vprašanje o statusu obeh muzejev. Kot dokazuje sedanjost, ostaja prihodnost Pomorskega muzeja na prepihu menjajočih se politik in političnih akterjev. Zato ostaja ta strateški cilj le pogojen.

Cilji:

- da država in lokalna skupnost prepoznata pomen nacionalnega pomorskega muzeja in začneta s postopki za razglasitev zbirk PMSMP za zbirke nacionalnega pomena.

Kazalniki:

- opredelitev države (MK) in ustanovitelja (OP)
- začetek formalnih postopkov

9.2. Ureditev prostorske in depojske problematike

Podobno kot preostali javni zavodi na področju kulture v regiji tudi PMSMP nujno potrebuje trajno rešitev depojske problematike. Trenutno muzej razpolaga le z začasnimi depojskimi prostori na petih lokacijah, kjer razmere za hrambo muzejskega gradiva niso primerne. 1. v prostorih »Epicentra« v Rozmanovi ulici, 2. v pritličnem prostoru na Dantejevi ulici, 3. v kletnih in podstrešnih prostorih palače Gabrielli, 4. v Monfortu, 5. v objektu ob Tonini hiši v Sv. Petru.

S pomočjo ustanovitelja in države bo muzeju treba zagotoviti trajno rešitev depojske problematike. Prostori naj bodo funkcionalno in klimatsko primerni za hrambo in ohranjanje materialne dediščine v upravljanju muzeja. Rešitev depojske problematike za piranske kulturne ustanove v okviru širšega regijskega projekta je zapisana tudi med

prioritetami Lokalnega programa za kulturo (LPK) Občine Piran in Mestne občine Koper. Strategija se izteče leta 2021, zato sta navedeni občini dolžni uresničiti to investicijo. Zaradi prostorske stiske, ki omejuje razvoj zbirk, muzej potrebuje tudi nove prostore za postavitev nove stalne zbirke o novejši zgodovini in razvoju slovenskega pomorstva po letu 1945.

Ustrezni prostori so potrebni tudi za ureditev Mestne knjižnice (Biblioteca civica), ki je ena od pomembnih muzejskih zbirk in je trenutno hranjena na različnih zgoraj naštetih neustreznih lokacijah. Do leta 2025 bi lahko tej pomembni zbirki namenili primernejše mesto v bližini muzeja, morda v obnovljeni palači Apollonio Zaccaria.

Cilj:

- pridobitev primernih depojskih prostorov, vključno s prostori za večje predmete (plovila) v času, ki ga določa LPK, in za staro Mestno knjižnico (Biblioteca civica).

Kazalniki:

- površina in kakovost novih depojskih prostorov

9.3. Pridobiti prostore za nove muzejske zbirke

V strategiji Pomorskega muzeja za obdobje 2015–2020 je zapisano tudi pričakovanje, da bo muzej pridobil nove prostore za postavitev novih stalnih zbirk. Prednostna je zbirka o razvoju slovenskega pomorstva po drugi svetovni vojni do danes. Ta cilj ni bil uresničen, saj odločevalci niso izkazali dovolj zanimanja za širitev zbirk oziroma pridobitev novih prostorov za Pomorski muzej. Predlog, da bi muzej pridobil prostore v svetilniku in Benečanki, je naletel na odklonilni odziv. Prav tako predlog, da bi Pomorski muzej pridobil v upravljanje še en (sosedni) prekat ali del le-tega v Monfortu, kjer bi lahko, po zgledu gradnje replike istrskega topa v okviru projekta *Mala barka 2*, uresničili projekt konzervatorskega in restavratorskega centra za tradicionalna lesena plovila kot del zbirke tradicionalnega ladjedelstva. Prav izkušnja projekta *Mala barka 2* je dokazala, koliko zanimanja zbuja gradnja ali obnova starih plovil tudi v okviru kulturno-turistične ponudbe ter izobraževalnih procesov. Realizacija tega bi ponudila priložnost vsem obstoječim in potencialnim mladim ladjedelnem ter restavratorjem; dobili bi prostor za izobraževanje in usposabljanje. Na ravni načelnih dogovorov pa ostaja možnost za postavitev nekaterih stalnih razstav v Občini Ankaran in v Občini Izola (*Izolana*) ter načrtovani Muzej ribištva.

Cilj:

- v strateški viziji Pomorskega muzeja ostaja izziv širitve muzejskih zbirk tudi v luči regionalnega sodelovanja med štirimi občinami slovenske Istre in utrditve, poleg nacionalne, tudi pokrajinske razsežnosti muzeja.

Kazalniki:

- število postavitev in navzočnost muzejskih zbirk ali razstav v preostalih občinah slovenske Istre

9.4. Urediti razstavni prostor Monfort

V letu 2010 je PMSMP od Občine Piran v upravljanje pridobil četrti prekat nekdanjega skladišča soli Monfort. V navedenem prostoru sta bili postavljeni in leta 2011 tudi odprti muzejski zbirki *Tradicionalno ladjedelstvo* in *Razvoj vodnih športov*. Koncept zbirke temelji predvsem na zbiranju in predstavitvi lesenih tradicionalnih plovil, značilnih za ta del jadranske obale in skoraj povsem izginulih na morju, ter historičnih modelov športnih jadrnic in veslaških čolnov. Predstavljena je tudi ladjedelska obrt, z orodjem in nesnovno dediščino ladjedelskih mojstrov. Razstavni prostor je gostil tudičasne razstave (npr. o Tomosovih zunajkrmnih motorjih in o zgodovini Neptunovega (pomorskega) krsta. Vzdrževanje teh zbirk je zahtevno. Zaradi neoptimalnih pogojev, neizravnanih tlakov in kroničnega pomanjkanja potrebnih sredstev sta se zbirki vselej prilagajali dejanskemu stanju. V zadnjih petih letih sta bili obnovljeni strehi in električna napeljava, leta 2018 je Občina Piran v okviru projekta Mala barka 2 povečala in nadgradila prostor prizidka, ki je nekoč gostil pisarne Obalnih galerij. Z obnovo in nadgradnjo je nastal enonadstropni večfunkcionalni Infocenter, v katerem je PMSMP, prav tako v sklopu projekta Mala barka 2, in ob vključevanju mladih ustvarjalcev, postavil stalno multimedijsko in interaktivno razstavo o soli, solinah in skladiščenju soli *Sal nostrum*. Muzej je prav tako prispeval večji del tehnične opreme. V zgornjem prostoru potekajo predavanja, okrogle mize, projekcije in delavnice.

Gradbeni poseg v razstavnih prostorih Monforta ter pridobitev novega sodobnega in funkcionalnega prostora za promocijske in pedagoške dejavnosti muzeja ni rešil ključnega problema obeh zbirk; to so dotrajani tlaki. Pred samim vhodom v Infocenter se je stanje tlakov celo poslabšalo zaradi odstranitve prejšnjih s cementom izravnanih površin. Slednje v marsičem otežuje varno postavitve zbirke, vitrin in samih plovil. Prostor pred Infocentrom je v letih 2018 in 2019 služil tudi kot improvizirani škver (manjša ladjedelnica), kjer je bila zgrajena replika istrskega topa. Vse to je, poleg nezgode, v kateri je bil poškodovan kustos, botrovalo zamudi pri ponovni postavitvi zbirk.

Monfort je nedvomno zelo privlačen, v letu 2019 je Infocenter in improvizirani škver obiskalo več kot 10 tisoč obiskovalcev.

Cilji:

- navedeni zbirki z Infocentrom in stalno razstavo *Sal nostrum* ostaneta tudi v sklopu celovite obnove in oživljanja Monforta z različnimi kulturno-umetnostnimi in turističnimi vsebinami privlačni referenčni točki za interaktivno spoznavanje in doživljanje nesnovne dediščine tradicionalnega ladjedelstva, zgodovine vodnih športov in solnega gospodarstva;
- uvedba vstopnine po ponovni ureditvi obeh zbirk. Muzej bo pridobil še en vir dohodkov, namenjenih konzerviranju ali restavriranju tradicionalnih plovil.

Kazalniki:

- število obiskovalcev
- število dogodkov (delavnice, predavanja, okrogle mize, predstavitve) in udeležbe

9.5. Nadaljnja posodobitev dostopnosti zbirk in nadgradnja spletne strani

Digitalna tehnologija in virtualna resničnost predstavljata pomembno orodje, ki dopolnjuje in nadgrajuje pričevalnost zbirk in učinkovitost popularizacije materialne ter nesnovne dediščine muzejskih zbirk. PMSMP je v zadnjih petih letih zbirke nadgradil tudi virtualno in digitalno, zato bo tudi v prihodnjem obdobju nadaljeval s posodabljanjem in povečanjem dostopnosti muzejskih zbirk. Temu služi tudi prenovljena spletna stran, ki je prilagojena tudi osebam z oviranostjo. Za to nadgradnjo je poleg tehnologije potreben tudi tehnološko usposobljen kader v prihodnosti.

Cilji:

- nadaljevati s tehnološkim posodabljanjem zbirk
- nadaljevati z virtualno popularizacijo zbirk, zlasti za osebe z oviranostjo
- nadaljevati nadgradnjo spletne strani
- zagotoviti usposobljenega delavca na področju digitalizacije

Kazalniki:

- število novih digitalnih in virtualnih vsebin
- število sledilcev spletne strani

9.6. Pritegniti obiskovalce in povečati obisk

V naslednjih letih se ob multimedijsko-interaktivni nadgradnji in večji privlačnosti muzejskih zbirk in razstav, ob dobrem obveščanju javnosti in učinkoviti promociji muzejskih zbirk, ob pomoči piranske občine ter ustrezni in sedaj pomanjkljivi signalizaciji kulturnih ustanov muzeju obeta nadaljnja rast števila obiskovalcev. Kriza, ki jo je povzročila pandemija zaradi virusa COVID-19, je ustavila pozitivne trende in močno prejudicirala statistiko obiskovalcev v letu 2020. Za leto 2021 je težko predvideti scenarij in posledično rast ali stagnacijo obiska. Če bo pandemično stanje preseženo v kratkem, lahko pričakujemo, da bo Pomorski muzej do leta 2025 presegel statistiko obiska iz leta 2019.

Cilji:

- do leta 2025 preseči število obiskovalcev vsaj kot v letu 2019, za 30 %
- pritegniti nove skupine in kategorije obiskovalcev
- ponuditi boljšo informacijo s pomočjo digitalne tehnologije in z zunanjim oglaševanjem

Kazalniki:

- število obiskovalcev
- starostna, poklicna in izobrazbena struktura obiskovalcev

9.7. Nadgraditi poslanstvo edinega pomorskega muzeja v Sloveniji

Strateški načrt PMSMP temelji na spoznanju, da je treba popularizacijo dediščine prek muzejev prilagajati realnemu okolju, družbenim okoliščinam in novim oblikam družbene dojemljivosti; pri tem se je treba ogniti populističnim ali komercialnim pristopom, ki lahko izkrivljajo, popačijo ali zapostavljajo bistvo muzejskega poslanstva. Slednje ostaja zavezano kodeksu muzejske etike ICOM. To je tudi ključni izziv Pomorskega muzeja, ki že 65 let, najprej kot mestni muzej Pirana, nato kot edini pomorski muzej v Sloveniji, skrbi, neguje, proučuje in popularizira dediščino, zgodovino in kulturo pomorstva Slovencev in drugih narodov Istre ter severnega Jadrana. Sodobni muzeji se vse bolj otresajo ostankov izključujočih nacionalnih poslanstev in postajajo z nadgradnjo ter aktualizacijo vsebin v okvirih možnega hram zgodovinske objektivnosti, družbenokritične refleksije in med-kulturnega dialoga ob upoštevanju kompleksnosti okolja in zgodovine Istre. Pomorski muzej je v 65 letih svojega obstoja in delovanja postal muzej lokalnega, regionalnega in nacionalnega pomena. Njegovo čezmejno in mednarodno delovanje se bo v tem duhu nadaljevalo in krepilo tudi v prihodnosti.

Cilji:

- postati glavni referenčni pomorski muzej v širši regiji
- prispevati k medkulturnemu dialogu in sodelovanju
- vrednotiti obmejnost, čezmejnost, večkulturnost in solidarnost

Kazalniki:

- javna prepoznavnost PSMP
- udeležba v čezmejnih projektih

9.8. Participatornost, živeti z okoljem

Muzej lahko preživi in obstaja le, če ga družbeno okolje dojema in doživlja kot nepogrešljiv in kvalificiran skrbnik materialne in nesnovne dediščine, specifične kulturne in zgodovinske identitete okolja ter prostor doživetega zgodovinskega spomina, zavesti in pripadnosti. Muzej mora živeti z okoljem in prispevati k njegovi kulturni, družbeni in gospodarski rasti. To doseže tudi z odpiranjem in sodelovanjem z vsemi nosilci varovanja in vrednotenja materialne in nesnovne dediščine. Muzej mora postati privlačen in zanimiv prostor kulturnega dogajanja in prepletanja izkušenj in pobud. Zgodovinsko, arheološko, etnološko, tehnično, umetniško, bibliotekarsko in drugo proučevanje v domeni muzeja ne sme ostati odtujeno od realnega življenja in čuta družbenega okolja. Le tako bo muzeju uspelo zajezi težnje h komercialni vulgarizaciji interpretacije dediščine. Muzej mora zgodovinski spomin približati ljudem tudi zunaj sten muzejskih zbirk. Zato si bo še naprej prizadeval za primerno označevanje zgodovinske in kulturne dediščine.

Cilji:

- vključiti obiskovalce in lokalno okolje v razvoj muzeja

- vključiti mlade in jih spodbujati k ohranjanju in vrednotenju pomorske dediščine
- vključiti starejše kot nosilce znanja in izkušenj v delo muzeja

Kazalniki:

- mnenje obiskovalcev o muzeju
- vpetost lokalnega okolja (društev in posameznikov) v muzejske projekte
- vpetost mladih sodelavcev v muzejske projekte

9.9. Aktivna skrb za dediščino in njeno popularizacijo

Pri PMSMP je treba po eni strani upoštevati specifično poslanstvo, ki ga narekuje področje delovanja muzeja, po drugi pa dejstvo, da je muzej edina kvalificirana in od države pooblaščen muzejska ustanova v Piranu, ki lahko strokovno skrbi za zbiranje, dokumentiranje, proučevanje in populariziranje najpomembnejše kulturnozgodovinske dediščine Pirana ter širšega jadransko-mediteranskega okolja, tudi dediščine, ki ni neposredno povezana z zgodovino pomorstva.

PMSMP je skrbnik nekaterih neprecenljivih predmetov piranske in slovenske kulturne dediščine tudi svetovnega slovesa, kot so na primer: Tartinijeva violina in drugi predmeti ter dokumenti velikega glasbenega mojstra, Piranski kodeks z zemljevidi Pietra Coppa, ladijski modeli Gabriela Gruberja, platno Domenica Tintoretta, originalna poveljniška miza avstrijskega viceadmirala Wilhema von Teghetthoffa, uniforma in pisma Sergeja Mašere, ladijske polene, votivne slike, marinistična platna, dragocene arheološke najdbe, jadrnica Pie in Pina Mlakarja Galeb, Tonina hiša itd.

Cilji:

- širitev znanja o dediščini s pomočjo šol in univerz
- spodbujanje in usposabljanje mladih za nadaljnje ohranjanje, proučevanje in popularizacijo dediščine

Kazalniki:

- število skupnih projektov in sodelovanj z izobraževalnimi ustanovami
- število izvedenih praks in začetništev

9.10. Spodbujati razvoj kulturnega in trajnostnega turizma

Med pomembnejšimi cilji in prioritetami muzeja je spodbujanje in razvoj kulturnega in trajnostnega turizma v Piranu v širši slovensko-istrski regiji, Sloveniji in jadranski regiji, pri čemer naj se PMSMP s svojimi zbirkami in aktivnostmi uveljavi kot eden glavnih referentov in pobudnikov. Navedeno predpostavlja intenzivno sodelovanje z lokalnimi skupnostmi, občinami, z nosilci turističnih dejavnosti, javnimi zavodi, društvi in specifičnimi stanovskimi ter strokovnimi organizacijami. Za učinkovit razvoj kulturnega turizma je nepogrešljivo čezmejno in mednarodno sodelovanje. Pomorski muzej je v okviru različnih evropskih projektov in tudi z neposrednimi oblikami sodelovanja dokazal, da je lahko učinkovit razvojni dejavnik in spodbujevalec trajnostnega in

kulturnega turizma. Tudi v naslednjih treh letih bo PMSMP za učinkovitejši razvoj in promocijo kulturnega turizma ob slovenski obali krepil medinstitucionalno sodelovanje, sodelovanje s sorodnimi ustanovami in nosilci turističnega gospodarstva v Sloveniji ter tujini. Na lokalni ravni je pomembno zlasti sodelovanje s Turistico in TZP.

Cilji:

- vključitev PMSMP v razvoj in promocijo kulturnega turizma
- tesnejše sodelovanje PMSMP s Turistico, TZ Portorož, TZ Izola, TIC Koper, TIC Ankaran in preostalimi nosilci turizma v regiji

Kazalniki:

- število skupnih promocijskih akcij
- število izobraževanj študentov Turistice v sodelovanju z muzejem
- število izpopolnjevanj turističnih delavcev v sodelovanju z muzejem

9.11. Nadaljevati in razvijati sodelovanje s slovenskimi muzeji

PMSMP in njegovi strokovni sodelavci so aktivno vključeni v delovanje mreže slovenskih muzejev v okviru SMS, SMD in ICOM Slovenija. Dvostransko in neposredno je sodeloval in redno sodeluje z večino slovenskih muzejev, nacionalnih, pokrajinskih in lokalnih z državnim pooblastilom. V preteklem petletnem obdobju je v Parku vojaške zgodovine PMSMP postavil stalno zbirko o slovenskih podmorničarjih in gostoval z lastno začasno razstavo. Z gostujočimi razstavami je gostoval tudi v Muzeju novejšje zgodovine Slovenije, Muzeju narodne osvoboditve Maribor in v Pokrajinskem muzeju Kočevje. Sodeloval je na razstavah Narodnega muzeja Slovenije, Narodne galerije Slovenije in Pokrajinskega muzeja Celje. Tudi v naslednji petih letih PMSMP načrtuje tesno sodelovanje s slovenskimi muzeji.

Cilji:

- nadaljevati in razvijati sodelovanje ter izmenjave razstav s slovenskimi muzeji

Kazalniki:

- število izmenjav (gostovanj) razstav
- število udeležbe muzeja v skupnih razstavah in dogodkih

9.12. Krepiti medinstitucionalno sodelovanje

PMSMP redno sodeluje z različnimi ustanovami in subjekti civilne družbe, zlasti s šolami, univerzami, arhivi, zavodi za varstvo kulturnih spomenikov knjižnicami, stanovskimi organizacijami, sindikati, medijskimi hišami, društvi, Pošto Slovenije in Slovensko vojsko. Še posebej gre poudariti sodelovanje s temi ustanovami: Pokrajinskim arhivom Koper, Zavodom za varstvo kulturne dediščine (ZVKD) OE Piran, Fakulteto za pomorstvo in promet, GEPŠ-Srednjo pomorsko šolo Piran, Univerzo na Primorskem, Oddelkom za krajinsko arhitekturo Biotehnične fakultete Univerze v Ljubljani, Katedro za azijske študije Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Fakulteto za gradbeništvo,

prometno inženirstvo in arhitekturo Univerze v Mariboru, Fakulteto za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani in Upravo za pomorstvo Republike Slovenije. Multidisciplinarnost zastavljenih programov narekuje krepitev medinstitucionalnega sodelovanja.

Cilji:

- nadaljevati, nadgraditi in razvijati medinstitucionalno sodelovanje

Kazalniki:

- število akcij (razstave, publikacije, predavanja, izobraževanja, delavnice itd.), ki nastajajo v sodelovanju z drugimi ustanovami.

9.13. Krepi mednarodno sodelovanje

PMSMP bo v sedanjem mandatu krepil in nadgradil svojo dejavnost v mednarodnem okolju, bodisi z nadaljnjim vključevanjem v evropske projekte bodisi neposredno z muzeji in drugimi ustanovami v tujini ter v okviru AMMM in ICOM, katerih polnopravni član je. V okviru čezmejnega sodelovanja bo nadgrajeval oblike sodelovanja, ki jih je zastavil v preteklosti. Pri čezmejnem sodelovanju bo muzej upošteval zlasti partnerje v bližnji sosesčini.

V Italiji

Muzej bo še naprej krepil sodelovanje v okviru muzejske mreže »Muzeji brez meja – Musei senza confini«, ki je od julija 2014 omogočila skupno promocijo in skupno vstopnico z dodatkom enega evra. Pri projektu sodelujejo Pomorski muzej »Sergej Mašera« Piran in Pokrajinski muzej Koper iz Slovenije ter tržaški mestni muzeji (Civici musei di Trieste) in Muzej Grad Miramar iz Italije.

V sklopu potencialnih projektov (iz Jadransko-Jonskega programa, programa Srednja Evropa in programa čezmejnega sodelovanja Slovenija/Italija) bo muzej krepil sodelovanje z znanimi partnerji iz projektov Adristorical lands , Openmuseums, Come In! in YouInHerit. Načrtovanje novih projektov poteka.

PMSMP sodeluje in bo sodeloval z nastajajočim Ribiškim muzejem tržaškega primorja v Križu pri Trstu. Tudi v prihodnosti bo nadaljeval in poglobil sodelovanje s pomorskim muzejem (Museo della marineria) v Cesenaticu, z Muzejem soli (Museo del sale) v Cervii in z Muzejem ladjedelništva v Tržiču (Monfalcone).

Na Hrvaškem

V obdobju do leta 2025 bo muzej krepil sodelovanje zlasti z muzeji v hrvaški Istri (v Umagu, Rovinju, Pulju, Pazinu), na Reki, v Šibeniku in Splitu. Muzejski strokovni delavci so sodelovali in sodelujejo z drugimi znanstvenimi in kulturnimi ustanovami na Hrvaškem.

Po zgledu slovensko-italijanske mreže »Muzeji brez meja« bomo predlagali ustanovitev mreže istrsko-kvarnerskih muzejev za skupno promocijo in skupno vstopnico. Z reškimi in puljskimi muzeji PMSMP tradicionalno sodeluje na več področjih (izmenjava razstav, skupne razstave, izposoje, izmenjav izkušenj itd.).

Vsem bomo posredovali pobudo za ustanovitev medmuzejskega usklajevalnega telesa za sodelovanje v čezmejnih evropskih projektih.

V Črni gori

Z gostovanjem razstave Pomorskega muzeja Piran v Pomorskem muzeju Črne gore v Kotorju smo leta 2018 začeli sodelovanje med muzejema, ki se bo nadaljevalo tudi v prihodnosti. Oba muzeja sodelujeta tudi v sklopu AMMM.

Cilji:

- nadaljevati mednarodno in čezmejno sodelovanje ter ga ponovno razvijati tudi z muzeji v drugih sosednjih državah: Avstriji in Madžarski

Kazalniki:

- aktivnosti v okviru AMMM
- udeležba v mednarodnih projektih
- mednarodna in čezmejna izmenjava ter gostovanja razstav

10. POMEMBNEJŠE NAČRTOVANE RAZSTAVE IN MUZEJSKE AKCIJE V OBDOBJU 2020–2025

10.1. Obnova jadrnice Galeb in ponovno jadranje s plovilom

Pomorskemu muzeju sta leta 1994 svetovno znana baletnika in koreografa Pino in Pia Mlakar podarila 84 let staro jadrnico Galeb (kuter M6). Jadrnica predstavlja izjemno pomembno tehnično in kulturno dediščino ter z njo močno povezano nesnovno dediščino. Po dolgoletnem čakanju na objektivne možnosti za njeno celovito obnovo, ki naj zagotovi varnost plovbe oziroma jadranja ter ohranjanje plovila na morju, si je Pomorski muzej letos na osnovi lastnih presežkov dohodkov nad odhodki zagotovil večji del potrebnih sredstev za obnovo. Z javnim razpisom je muzej izbral kvalificirano ladjedelsko delavnico, ki bo v letu 2021 poskrbela za obnovo; to je ladjedelnica Alto Adriatico Custom v Tržiču (Monfalcone). Analiza stanja plovila ter njegova obnova bosta dokumentirani in podrobno predstavljeni javnosti. Potekali bodo obiski v ladjedelnici, delavnice za dijake in študente srednje pomorske šole in fakultete, predavanja ter predstavitve jadrnice in njenega kulturnega pomena. Obnovljena jadrnica bo ponovno sodelovala na regatah tradicionalnih plovil ter služila muzeju pri promociji dediščine tradicionalnih lesenih plovil, jadranja in Mlakarjeve dediščine. Uporabljena bo tudi v druge protokolarne in muzejske namene. Glede upravljanja plovila bo PMSMP po načelu javno-zasebnega partnerstva s pogodbo o sodelovanju zagotovil skrbnika in kvalificiranega jadralca, ki bo plovilo v dogovoru z muzejem redno uporabljal in vzdrževal. Za kritje stroškov vzdrževanja bomo jadrnico na selektiven in odgovoren način uporabili tudi v komercialne namene: s ponudbo jadranja po Piranskem zalivu in slovenski obali, vselej s pooblaščenim jadralcem muzeja. Pri odločanju o obnovi in nadaljnjem upravljanju je PMSMP prosil za mnenje tudi kvalificirane strokovnjake v Sloveniji in tujini, npr. Mirana Eriča iz ZVKD in Davideja Gnolo (Museo della marineria Cesenatico). Naprošena mnenja so pritrdila muzejskim načrtom obnove in upravljanja jadrnice.

Galeb bo obnovljen v drugi polovici 2021.

Viri financiranja: PMSMP, MK, prihodki iz prodaje storitev, sponzorji in donatorji

10.2. Nova stalna razstava – Park slovenskih pomorščakov in interpretacijski center »Črpališče« v Ankaranu

Tudi v mandatu 2020–2025 si bo PMSMP prizadeval za postavitev nove stalne zbirke o novejši zgodovini in razvoju slovenskega pomorstva (trgovskega in vojaškega). Sedanje zbirke muzeja prikazujejo zgodovino in razvoj pomorstva le do leta 1945. Nova zbirka bo prikazala nastanek sodobnega pomorstva v Sloveniji po letu 1954 in priključitve obalnega območja Cone B k Jugoslaviji oziroma Republiki Sloveniji: z ustanovitvijo prvega slovenskega ladjarja Splošne plovbe, nastankom Luke Koper, ustanovitvijo pomorske šole, industrijskim razvojem, usmerjenim k morju (Tomos, Delamaris itd.),

ustanovitvijo Pomorskega muzeja, z upoštevanjem vloge Slovenije v razvoju vojne mornarice SFRJ ter ustanovitvijo in delovanjem 430. Mornariškega divizionu SV (v nadaljevanju 430.MDSV) po osamosvojitvi. Obdobje, ki je za naše pomorstvo bolj aktualno, muzej prikazuje le z občasnimi razstavami ter raziskovalno in publicistično dejavnostjo muzejskih strokovnih delavcev.

PMSMP bo na pobudo Občine Ankaran in 430.MDSV sodeloval pri pripravi in postavitvi stalne razstave na prostem o slovenskih pomorščakih in zgodovini ter dejavnostih 430. MDSV v okviru parka nekdanjega zdravilišča v neposredni bližini sedeža Vojašnice slovenskih pomorščakov. O konceptu in končni vsebini stalne razstave na prostem se bodo v letu 2021 dogovorili odgovorni 430. MDSV, Občine Ankaran ter strokovni delavci PMSMP.

Ob ankaranskem obrobem kanalu se v okviru melioracijskega območja nahaja nekdanje črpališče meteoritnih voda, zgrajeno leta 1930, ko so se na območju med Koprom in Ankaranom površine in mokrišča opuščeni solin postopoma spreminjali v kmetijska zemljišča. Leta 2017 je bilo z upravljavcem objekta (Upravo za pomorstvo RS) in PMSMP že dogovorjeno, da se pristopi k izvedbi zaščite objekta in njegove umestitve na seznam zanimivosti s področja tehnične dediščine območja Ankarana, kot tudi širšega obalnega območja. PMSMP bo spodbudil vrednotenje objekta tudi kot interpretacijski center nekdanjih koprskih solin in kasnejše izvedbe bonifikacije.

Vrednotenje muzejskega objekta Črpališče in projekt, imenovan Park slovenskih pomorščakov, muzej oziroma stalna zbirka na prostem, sta navedena tudi v občinskem prostorskem načrtu (OPN) Občine Ankaran, ki je bil sprejet oktobra 2020 in bo tovrstno postavitve omogočal. Predviden časovni okvir izvedbe projekta je obdobje 2023/2024.

Viri financiranja: Občina Ankaran, MORS, MK, MOP, donatorji in sponzorji

10.3. Zaščita kulturnega spomenika – Muzeja solinarstva, sanacija solinarskih hiš in vrnitev ekomuzeja

Muzeju solinarstva je treba omogočiti razvoj, kakršen je bil zastavljen v prvem poldrugem desetletju njegovega delovanja; nastal je kot »živ« ekomuzej, muzej na prostem, ki ga je lokalna skupnost, vključno s solinarji, doživljala kot prostor ohranjanja in oživljanja tradicionalnega solinarstva, njegove materialne in nesnovne dediščine ter kulture. Zaradi njegove izvirne narave je bil muzej razglašen za kulturni spomenik državnega pomena in leta 1994 kandidiral za naziv Evropski muzej. Leta 2003 pa je Muzej solinarstva prejel prestižno nagrado Europa Nostra.

Sedanja pravila upravljanja močno omejujejo takšno uspešno delovanje, saj muzejskim delavcem in sodelavcem ne omogočajo neposrednega vzdrževanja solnega fonda in

upravljanja. V času pridobitev priznanj in nagrad so muzejski delavci s pomočjo solinarjev lahko primerno obnovili, vzdrževali in pripravili solni fond, na stari tradicionalni način samostojno pridelovali kakovostno sol na solnih poljih ter jo v obliki suvenirja tržili. Vetrni črpalki sta bili dejavni. Obiskovalci pa so lahko imeli boljši vpogled v nastajanje soli in solinarsko dediščino. Vprašanje je, ali bi bilo v sedanjih razmerah to sploh še mogoče.

Zaradi vse bolj ekstremnih meteoroloških razmer, ki jih povzročajo tudi podnebne spremembe, bo treba območje muzeja zaščititi pred vse pogostejšimi poplavami. Solinarske hiše, ki gostijo muzejske zbirke PMSMP, je treba vzdrževati in obnavljati, saj se hiše posedajo in se na stenah pojavljajo razpoke. PMSMP si bo tudi v obdobju 2020–2025 prizadeval za obnovo še ene, pete, solinarske hiše, dopolnitev zbirke o solinarstvu v le-tej, plombiranju ostankov solinarskih hiš ob kanalu Giassi in Cavano 131 ter v sodelovanju s KPSS za ureditev muzejske poti po le-teh. Hkrati ostaja aktualen predlog o spremembi oziroma dopolnitvi NU KPSS in tripartitne pogodbe z možnostjo neposrednega vzdrževanja in upravljanja muzejskega solnega fonda ter odpravo prepovedi pridobivanja soli (dodelitev rudarske pravice). Pri tem se muzej zaveda, da je za ta korak potrebna strateška odločitev države. Nujna je tudi sicer že zdavnaj načrtovana neposredna povezava med območjema Lera in Fontanigge za obiskovalce (pešce in kolesarje) ter primerno urejena pomorska pot.

Viri financiranja: MOP, MK, KPSS-Soline Pridelava soli, d. o. o., Evropski projekti

10.4. Tonina hiša – ureditev recepcije in prostora za prodajo in promocijo

Do leta 2025 Pomorski muzej načrtuje ureditev sprejemnega in promocijskega prostora za lokalne proizvode, zlasti oljčno olje, v hišici, ki trenutno služi le kot skladišče in v kateri so sanitarije. Investicijo bo muzej skušal zagotoviti v okviru evropskih projektov ali rednih investicijskih programov, med drugim s pomočjo sponzorjev. Urejena sprejemnica, ki bi hkrati bila informativni center in prodajalna lokalnih artiklov, bi lokalno prebivalstvo bolj vključila v upravljanje kulturnega spomenika. Nadaljevala se bo tudi ureditev lapidarija pred Tonino hišo. Postavljene bodo tri table z manjšimi napisi ob arheoloških spomenikih pred muzejem in dva panoja v notranjosti oljarne. V prihodnje nameravamo kamne prestaviti v bližino zadnje strani depoja in tam urediti delno ali popolno rekonstrukcijo stiskalnice in mlina. Kamnite originale bodo pokrite z nadstreškom in ograjo ter tako zaščitene pred vremenskimi vplivi in morebitnimi krajami. Tja bodo prestavljeni tudi kamniti deli stare oljarne, ki so trenutno v parku ob Pomorskem muzeju in v razstavnem prostoru v pritličju.

Viri financiranja: MK, Občina Piran

10.5. Muzejska zbirka Giuseppeja Tartinija

Muzejska zbirka Giuseppeja Tartinija v Tartinijevi rojstni hiši (Casa Tartini/Hiša Tartini) je v okviru projekta *tARTini* (program čezmejnega sodelovanja Slovenija-Italija) pridobila novo razporeditev v prostorih hiše. Pomorski muzej kot skrbnik zbirke ni bil vključen v projekt in je izvajalca postavitve zalagal z gradivom (besedili in fotografijami), vsebinami, nasveti in seveda z eksponati. Zbirko bo treba delno preurediti ter vsebinsko dopolniti.

PMSMP si že nekaj let prizadeva za formalno ureditev sodelovanja s Skupnostjo Italijanov »Giuseppe Tartini« Piran, ki je lastnik Hiše Tartini in ki v njej opravlja številne kulturne in pedagoške dejavnosti.

PMSMP in Skupnost Italijanov bosta v letu 2021 sklenila pogodbo o sodelovanju in tako uredila vse vidike vzdrževanja in popularizacije muzejske zbirke v Hiši Tartini.

PMSMP bo tudi v naslednjem obdobju sodeloval s partnerji v Sloveniji in v tujini, zlasti s Skupnostjo Italijanov »Giuseppe Tartini« Piran, Tartinijevim festivalom, Muzikološkim oddelkom FF, Muzikološkim oddelkom SAZU, Konservatorijem Giuseppeja Tartinija v Trstu, Univerzo v Padovi, Fundacijo Il Santo v Padovi, Minoritskim samostanom sv. Frančiška Piran, Brucom Carlssonom, Črtomirjem Šiškovičem in Lucom Ferrinijem, Zdravkom Plešetom idr.

Viri financiranja: Občina Piran, MK, SI G. Tartini Piran

10.6. Občasne razstave

V nadaljevanju so navedene le večje občasne razstave ter gostujoče razstave, ki so načrtovane v muzeju in v dislociranih enotah v obdobju 2020–2025. Program se bo vsako leto sproti prilagajal stvarnim okoliščinam in možnostim zavoda.

2021

- **Piran: zadnje istrske soline** – razstava ob 30. obletnici Muzeja solinarstva bo razstava predstavila značilnosti in problematiko piranskih solin ter vlogo Muzeja solinarstva od 1991 do danes. Razstava bo gostovala tudi v italijanski Cervii.
- **Ženske zgodbe** – Razstavni projekt enajstih slovenskih muzejev. Pomorski muzej bo sodeloval v okviru medinstitucionalne razstave, ki je zasnovana kot skupna predstavitev izbranih arheoloških in preostalih muzejskih predmetov, ki bodo interpretirani skozi mitološke teme in s sodobnimi »pripovedmi«.

2022

- **Dnevi in noči na parnih ladjah** – razstava o načinu življenja pomorščakov na trgovskih ladjah, s poudarkom na parnih ladjah. Na razstavi bodo predstavljene tudi spremembe, ki jih je prineslo obdobje po 2. svetovni vojni v življenje pomorščakov. Kustosinja Bogdana Marinac.

- **Ženske zgodbe** – gostujoča razstava v Piranu
- Gostujoča razstava Pomorskega muzeja **SLOVENSKE LADJE 6 ladij Splošne Plovbe** v Kamniku
- Gostujoča razstava Pomorskega muzeja **SLOVENSKE LADJE 6 ladij Splošne Plovbe** v Kotorju (Črna gora). Kustosinja Duška Žitko

2023

- **Umetnost na slovenskih ladjah Splošne plovbe** – razstava o načrtovani umetniški opremi ladij Splošne plovbe. Kustosinja Duška Žitko

2024

- **70 let s pogledom na morje** – razstava ob 70. obletnici ustanovitve Mestnega in Pomorskega muzeja Piran. Obletnica bo priložnost za razstavo o zgodovini Mestnega in Pomorskega muzeja Piran od ustanovitve leta 1954 do danes. Kustosi: Nadja Terčon, Flavio Bonin, Duška Žitko, Snježana Karinja, Bogdana Marinac, Uroš Hribar, Veronika Bjelica
- **Piranske lekarne**

2025

- **Ko se tudi morje nasmeje** – avtorska razstava o satiričnih karikaturah na temo morje

10.7. Publicistična dejavnost v obdobju 2020–2025

V navedenem mandatu bo PMSMP za sleherno lastno večjo razstavo izdal katalog. Muzej načrtuje tudi izdajo naslednjih knjig in zbornikov:

2021

- **Katalog pomorsko-umetniške zbirke Splošne plovbe:** v katalogu Duške Žitko bo celovito dokumentirana bogata zbirka ladijskih modelov, pomorskih predmetov in umetnin Splošne plovbe. Zbirko je treba razglasiti za nacionalno dediščino.
- **Nekoč je v Piranu stal dvizni most:** knjiga Gorazda Humarja, ki bo izšla v založbi Pomorskega muzeja Piran opisuje unikatnost nekdanjega dviznega mosta iz 16. stoletja v Piranu.
- **Samo morje je vedelo,** zbornik esejev in razprav dr. Miroslava Pahorja v sodelovanju s FHŠ UP, urednika dr. Nadja Terčon in dr. Aleksander Panjek
- **Skrivnosti Fizin,** katalog istoimenske medinstitucionalne razstave

2022

- **Rex, mit in resničnost:** knjiga o italijanski čezoceanski Rex, ki so jo zavezniška letala potopila pred obalo med Izolo in Koprom. Na podlagi gradiva Pomorskega muzeja. Avtorji: dr. Nadja Terčon, Snježana Karinja, Bogdana Marinac
- **Piranske lekarni Fonda in Lyon:** zgodovina in kulturnozgodovinska dediščina, avtorica Duška Žitko
- **Življenje na soli:** objavljeni bodo intervjuji s pričevalci – solinarji in delavci v skladiščih soli, ki sta jih opravila Veronika Bjelica in Matjaž Kljun. Publikacija bo nastala v sodelovanju med Pomorskim muzejem in ZVKD-OE Piran.

2023

- **Piranske soline v 19. stoletju do 1. svetovne vojne**, druga knjiga dr. Flavia Bonina o zgodovini in razvoju Piranskih solin do začetka 20. stoletja bo nadaljevanje knjige *Belo zlato krilatega leva*.
- **Tartini 1692–1770**, prevod v kitajščini

2024

- **Naša pomorska kulturnozgodovinska dediščina** – knjiga o pomorski umetnosti pri nas, ki je največ hrani Pomorski muzej; ladijske polene, votivne podobe, skulpture, kulturnozgodovinski umetniški predmeti. Avtorica Duška Žitko
- **Med oblaki in valovi 2** – druga knjiga o hidroletalcih. Avtorica Bogdana Marinac

Zgoraj so navedene le večje in pomembnejše načrtovane razstave ter publikacije v mandatu 2020–2025. Muzej bo sicer vsako leto predstavil več vitrin meseca ter organiziral druge prireditve; predavanja, okrogle mize in delavnice. V Muzeju solinarstva (4. solinarski hiši) načrtuje po 2 gostujoči razstavi in 2 kulturni prireditvi na leto.

10.8. Forum AMMM v Piranu

V letu 2022 je v Piranu načrtovana organizacija 26. Foruma Združenja Pomorskih Muzejev Sredozemlja (AMMM). Gostitelj je PMSMP s podporo Občine Piran. Gre za letni 3-dnevni strokovni posvet in generalno skupščino članic AMMM iz različnih sredozemskih držav; Italije, Španije, Francije, Portugalske, Grčije, Turčije, Malte, Alžirije, Hrvaške, Črne gore in Slovenije. Forum je bil v Piranu načrtovan že v letu 2021, vendar je predhodno srečanje v Barceloni lani odpadlo zaradi pandemije in je bilo prestavljeno na 2021. Posledično bo tudi forum v Piranu izveden eno leto kasneje. Vodilna tema piranskega srečanja bo »Sredozemlje, morje vključevanja«.

11. KADROVSKA PROBLEMATIKA

Po notranji organizaciji dela in sistemizacij delovnih mest je trenutno v javnem zavodu PMSMP redno zaposlenih 14 oseb. Direktor je edini zaposlen na podlagi pogodbe o delu za določen čas, v upravi je redno zaposlena le glavna računovodkinja. Kustodiat je organiziran na naslednjih področjih strokovnega dela muzeja:

arheologija, etnologija, zgodovina, umetnostna zgodovina in tehnična dediščina.

Sestavlja ga 7 strokovnih delavcev z različnimi delovnimi mesti in nazivi.

Delovno mesto	Naziv	Tarifni razred	Področje	Vrsta zaposlitve	Financer
G027012 Kustos	Muzejski svetnik	VII/2	Etnologija	NČ	MK
G027012 Kustos	Muzejski svetnik	VII/2	Umetnostna zgodovine	NČ	MK
G027012 Kustos	Muzejski svetnik	VII/2	Arheologija	NČ	MK
G027012 Kustos	Muzejski svetovalec	VII/2	Tehnična dediščina	NČ	MK
G028005 Kustos z magisterijem	Muzejski svetnik	VIII	Zgodovina	NČ	MK
G029009 Kustos svetnik	Muzejski svetnik	IX	Zgodovina	NČ	MK
G027005 Bibliotekar	Bibliotekarski specialist	VII/2	Bibliotekarstvo	NČ	MK
G027008 Konservator - restavrator	Konservator restavrator Višji konservator	VII/2	Konservatorstvo-restavratorstvo	NČ	MK
G027012 Kustos	Kustos	VII/2	Etnologija-pedagogika	NČ	Občina Piran

B017361 Direktor		VII/2		DČ	MK
J017021 Glavni računovodja		VII/2		NČ	MK
J035092 Vzdrževalec		V		NČ	MK
J0350560 Receptor		V		NČ	Lastna sredstva
J0320010 Čistilka II, J0350560 Receptor		II V		NČ	Lastna sredstva

Kot je razvidno iz tabele, MK zagotavlja plače enajstim zaposlenim, Občina Piran enemu zaposlenemu, zavod iz lastnih sredstev pa dvema zaposlenima.

V okviru programa javnih del od 2016 zavod vsako leto zaposluje enega delavca/delavko. Za dve leti zaporedoma 2019/2020 je bila zaposlena oseba z gibalno oviranostjo, ki je delala pri digitalizaciji in urejanju spletne strani muzeja. Tudi v prihodnosti računamo na najmanj eno zaposlitev v okviru programa javnih del.

Ob upoštevanju značilnosti izvajanja javne službe obsega dela in organizacije muzeja in dislociranih enot je opisana kadrovska sestava utemeljena in kvečjemu še pomanjkljiva. Upravo zavoda vodita le direktor in glavna računovodkinja, zato zavod nujno potrebuje še tajnika/tajnico oziroma poslovnega sekretarja/sekretarko. Naloge kustosa-pedagoga izvaja kustosinja. Pogoste pedagoške in didaktične dejavnosti (delavnice) sicer izvajajo tudi drugi kustosi. Z zaposlitvijo nove kustosinje leta 2018, ki skrbi za Infocenter v Monfortu, je muzej bistveno izboljšal in povečal obseg dejavnosti, namenjenih šolskim in predšolskim otrokom.

11.1. Skrb za kadrovsko prenovo in strokovno izvajanje javne službe v prihodnosti

V naslednjem petletnem obdobju bo treba nameniti posebno pozornost kakovostni kadrovski prenovi, saj bodo nekateri zaposleni že izpolnjevali pogoje za upokožitev. S tem namenom bo treba pritegniti in izobraževati oziroma usposablјati nove kadre na vseh muzejskih področjih, tudi na konzervatorsko-restavratorskem področju in področju podvodne arheologije. V ta namen muzejsko strokovno osebje ponuja, in bo tudi v naslednjem petletnem obdobju ponujalo, čim bolj učinkovit prenos znanja mlajšim generacijam, v sodelovanju s šolami, univerzami in drugimi izobraževalnimi ter raziskovalnimi ustanovami. Ključni so prakse in pripravništva študentov ter mladih diplomiranih iz družboslovnih, kulturoloških ter tehničnih, informatičnih in pomorskih

smeri. Pomembni obliki pridobivanja in izobraževanja potencialnih muzejskih kadrov sta tudi prostovoljstvo ter udeležba mladih na muzejskih taborih v Muzeju solinarstva.

11.2. Mladi kadri in oživljanje tradicionalne ladjedelske obrti

Vrednotenje tradicionalne ladjedelske obrti kot nujne veščine za ohranitev in oživitev izjemne in domala izginule dediščine tradicionalnih plovil je med prioritetami PMSMP. Starih ladjedelskih mojstrov žal ni več, zato si muzej prizadeva ohraniti in omogočiti prenos njihovih veščin in nesnovne dediščine na mlade, ki se za to zanimajo. S projektom *Mala barka 2* je muzej s pomočjo mlade ekipe ladjedelskih mojstrov pod vodstvom Tomija Sinožića, ki je v Monfortu zgradila repliko istrskega topa, dokazal, da je ladjedelska obrt še živa, čeprav nima primerne podpore lokalnih skupnosti. Primer dobre prakse, ki temelji v celoti na prizadevanju in delu posameznika in njegove družine, so tudi gradnje in obnove, ki jih zelo strokovno izvaja mladi jadralec in ladjedelec Dan Poljšak. Tudi formalno neregistrirani škver v Seči nakazuje smer, ki bi jo morala lokalna skupnost upoštevati in podpreti. V ta namen muzej predlaga, da lokalna skupnost omogoči logistične pogoje za delovanje ladjedelskega in restavratorskega centra v nekdanjih skladiščih soli (Monfort, Grando). Projekt *Mala barka 2* je dokazal, da tradicionalna ladjedelska dejavnost pritegne številne obiskovalce ter pomeni izjemno dodano vrednost za razvoj kulturnega in trajnostnega turizma. Ladjedelski in restavratorski center v okviru PMSMP bi ponujal mladim zanimivo in javno koristno poklicno priložnost.

Muzej ima odlične izkušnje z zaposlovanjem osebe z oviranostjo, zato bo tudi v prihodnosti poudarjal pomen tega vidika dostopnosti in vključevanja.

Če bodo gospodarsko-finančne razmere v državi dopuščale nove zaposlitve in bodo za to zagotovljena sredstva, bomo v naslednjem petletnem obdobju v zavodu zaposlili tajnika/tajnico oziroma poslovnega sekretarja/sekretarko. Sorazmerno z upokojevanjem posameznih delavcev bodo le-ti nadomeščeni z novimi; kustosi, konzervator-restavrator, podvodni arheolog, muzikolog in drugo potrebno tehnično usposobljeno osebje (npr. ladjedelski mojster).

12. KJE IN KAKO DO FINANČNIH SREDSTEV?

PMSMP bo tudi v prihodnosti kot javni zavod s posebnim poslanstvom razpolagal z omejenimi tržnimi možnostmi. Ko je leta 2011 izgubil pravico do trženja dela vstopnine v KPSS in pridelave ter prodaje soli iz solnega fonda Muzeja solinarstva, so se muzejski lastni prihodki razpolovili, ustanova je postala še bolj odvisna od proračunskega financiranja države in ustanovitelja. Ta odvisnost bo stalnica tudi v prihodnjih letih. Muzej ne more postati profitna ustanova, tudi finančno samozadostna ne. Lahko pa z dobrim delom in ponudbo, učinkovito promocijo in povečanjem obiska nekoliko povečuje svoje prihodke iz naslova tržnih dejavnosti in ponujanja storitev. Kot javna ustanova, ki izvaja javno službo, večina deležnikov in strank pričakuje, da bo opravila storitve brezplačno (npr. prenos znanja in podatkov, dokumentov, fotografij itd.). PMSMP bo še naprej upošteval načelo, da so vse storitve, povezane s komercialnim namenom, plačljive.

Po realnih ocenah in ob sedanjih cenah vstopnic si bo muzej v naslednjih treh letih lahko zagotovil največ od 30 do 35 tisoč evrov lastnih sredstev letno. Ni še mogoče predvideti, kako bodo na slednje vplivale posledice pandemije. Pri tem je treba upoštevati, da bo nekaterim kategorijam obiskovalcev še naprej omogočen vstop v muzejske zbirke brezplačno ali z velikim popustom (šole, skupine oseb s posebnimi potrebami, invalidi, nezaposleni, upokojenci, predšolski otroci itd.).

Za razliko od številnih drugih muzejev PMSMP ne razpolaga s prostori, ki jih je mogoče oddajati zasebnikom ali drugim ustanovam. Izjema je *Infocenter* v Monfortu, kjer so možne le manjše prireditve. Solinarske hiše, ki so za takšne dogodke zanimive, so sestavni del kulturnega spomenika v KPSS, zato ta možnost ne pride v poštev.

12.1. Sponzorska sredstva in donacije

Drugi potencialni viri financiranja so sponzorska sredstva in donacije. Za izvedbo zastavljenega programa se bo muzej tudi v prihodnosti obračal k pomembnejšim gospodarskim subjektom v regiji in v Sloveniji, v pričakovanju, da bodo prepoznali in ozavestili pomen in vlogo Pomorskega muzeja. Muzej pričakuje pomoč zlasti od tistih podjetij in družb, ki so gospodarsko, poslovno in interesno povezane z morjem ter na področje in okolje delovanja muzeja. Pričakovano realni cilj je, da muzej letno pridobi sponzorska in donatorska sredstva v višini 10 do 12 tisoč evrov.

12.2. Evropski in regionalni projekti

Strateškega pomena bo za muzej tudi v prihodnosti sposobnost sooblikovanja projektov in vključevanja v evropske in regijske programe. Po izkušnjah iz preteklih projektov menimo, da je optimalno delovati v okviru enega večjega projekta in ne v več projektih hkrati.

Zanimivi za PMSMP so zlasti programi z manj zahtevnimi finančnimi pogoji; za muzej in projekte, ki jih lahko sooblikuje s preverjenimi partnerji, najbolj ustrezajo Jadransko-Jonski program *Adrion*, program čezmejnega sodelovanja Slovenija-Italija ter Slovenija-Hrvaška, *Interreg Central Europe*, *Horizon 2020*, *Hera* in program *Creative Europe*.

Sposobnost izvajanja projektov bo odvisna tudi od zagotovljenih namenskih sredstev države ter likvidnosti zavoda, saj za javne zavode najetje premostitvenih kreditov pri komercialnih bankah postaja vse težje.

Vsebinski okvirji potencialnih projektov ostajajo: razvoj in promocija Jadrana kot destinacije trajnostnega in kulturnega turizma, vrednotenje kulturne dediščine, mreženje muzejev in upoštevanje skupin z oviranostjo.

Razpisi za EU projekte navedenih programov bodo objavljeni predvidoma sredi 2021. Muzej, skupaj z dosedanjimi in novimi potencialnimi partnerji, že sooblikuje vsebinske predloge novih projektov.

V letu 2021 bo PMSMP sodeloval v regionalnem projektu *BUTMUZ LAS Istra* (vodilni partner Občina Izola). Predvidena sredstva za PMSMP so 27.000 EUR.

V letih 2021 in 2022 bo PMSM kot partner predvidoma sodeloval v evropskem projektu *ARCADE-Accessible Redesign of Cultural Actions and Digital Experiences* (vodilni partner CEI Trst). Predvidena sredstva za PMSMP so 30.000 EUR.

Pripravil: Franco Juri, direktor